

Закон за средното образование

КОНСОЛИДИРАН ТЕКСТ

(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20, 78/25 и 132/25).

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредува организацијата, функционирањето и управувањето во средното образование, како дел од системот на воспитанието и образованието.

Член 2

Во средното образование се остваруваат планови и програми за гимназиско и стручно образование.

Средното образование се остварува во средни училишта кои се организираат како јавни средни училишта (средно општинско училиште, односно средно училиште на Градот Скопје и државно средно училиште) и приватно средно училиште.

Државните средни училишта се основаат само за остварување на планови и програми за средно образование на одредени категории на ученици за кои државата има посебен интерес.

Дејноста што се остварува во средното училиште е од јавен интерес и се врши како јавна служба.

Средното училиште има својство на правно лице и се запишува во Централниот регистар на Република Македонија.

Член 3

Средното образование е задолжително за секој граѓанин, под еднакви услови утврдени со овој закон.

Средното образование во јавните средни училишта е бесплатно.

Не се дозволени дискриминации засновани на пол, раса, боја на кожата, национално и социјално потекло, политичко и верско уверување, имотната и општествената положба.

Член 3-а

(1) Во средното образование се применуваат афирмативни мерки со цел надминување на дискриминација и исклучување на деца и возрасни.

(2) Афирмативни мерки од ставот (1) на овој член, се:

- ослободување од плаќање на трошоците за признавање и еквиваленција на свидетелства и дипломи стекнати во странство на граѓани од социјално загрозуени категории,
- бесплатен пристапен превоз за учениците со попреченост и лицата за нивна придружба,
- бесплатен превоз за ученици, согласно со одредбите од овој закон,
- обезбедување образовна асистенција,
- обезбедување поддршка за ученици странски државјани, односно ученици на државјани на Република Северна Македонија кои престојувале во странство и се вратиле во државата за изучување на мајчиниот јазик и јазикот на кој ќе ја следат наставата,
- обезбедување образовни медијатори,
- ослободување од плаќање на трошоците за вонредни ученици кои се упатени во воспитно-поправни установи и казниено поправни установи и кои образованието го стекнуваат по пат на полагање испити според наставен план, наставна програма и испитна програма во средното училиште,
- ослободување од плаќање на трошоците за вонредни ученици со попреченост кои имаат проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост и образованието го стекнуваат преку индивидуален образовен план (во натамошниот текст: ИОП) или модифицираната програма и
- стимулирање за учество и паричен надоместок за освоена прва, втора или трета награда или златен, сребрен, односно бронзен медал на меѓународни олимпијади и натпревари, како и за освоено прво место на натпревар на државно ниво.

Член 3-б

(1) Средното образование е институционално, кадровски и содржински организирано на начин кој овозможува образование за сите ученици во средното образование.

(2) Инклузивното образование е процес кој ги зема предвид различните индивидуални потреби за развој на учениците, давајќи еднакви можности за остварување на основните човекови права за развој и за квалитетно образование.

(3) Инклузивното образование вклучува промени и прилагодувања на наставната содржина, учебниците, материјалите за учење, пристапот, структурите и стратегиите.

(4) Средното училиште обезбедува разумно прилагодување на инфраструктурата, индивидуализирана поддршка за реализација на наставните планови и програми во средното образование, согласно индивидуалните потреби на ученикот.

(5) Образованието е пристапно и достапно за сите преку обезбедување услови за непречено следење на наставата и стекнување компетенции.

(6) Разумното прилагодување од ставот (4) на овој член, претставува изменување и приспособување на условите за воспитание и образование, што не предизвикува несразмерно или непотребно оптоварување на средното училиште, а е со цел обезбедување на уживањето или остварувањето на сите човекови права и слободи на учениците со попреченост на еднаква основа со другите.

(7) Ученици со посебни образовни потреби, во смисла на овој закон, се:

- ученици со долготрајна телесна, сетилна, интелектуална, психосоцијална попреченост, на кои интеракцијата со различните општествени бариери им го оневозможува нивното целосно и ефективно учество во општеството на еднаква основа со другите,
- ученици со нарушување во однесувањето или емоционални проблеми,
- ученици кои потекнуваат од социо-економски, културни или јазично ранливи средини и
- талентирани и надарени ученици.

(8) Надарени и талентирани ученици се ученици кои имаат развиено една или повеќе способности на ниво кое ги надминува способностите на нивните врсници. Надареноста, по правило, се однесува на високи постигнувања во областа на природни науки, математика, општествени науки, јазици и информатика, додека пак талентираноста, по правило, се однесува на постигнувања во областа на уметностите, ликовно изразување, музика, балет, дизајн и спорт.

Член 3-в

(1) Во средното училиште директорот формира училишен инклузивен тим, кој се грижи за инклузивните политики и практики на ниво на училиштето. Директорот, на предлог на наставничкиот совет, формира и инклузивен тим за ученик којшто работи по ИОП или по модифицирана програма.

(2) Училишниот инклузивен тим е составен од: педагогот, односно психологот,

односно социјален работник, односно социолог во средното училиште, еден наставник од редот на наставниците од средното училиште и еден ученик од ученичкиот совет, двајца родители односно старатели, кариерен советник, специјален едукатор и рехабилитатор и директорот на средното училиште. Во средните стручни училишта во училишниот инклузивен тим се вклучува и претставник од деловната заедница. Училишниот инклузивен тим ги осмислува и спроведува активностите на ниво на целото средно училиште и води грижа тие да бидат усогласени и применувани во воспитно-образовната работа.

(3) Инклузивниот тим за ученикот е составен од: ученикот, наставниците на ученикот со попреченост за чии предметни подрачја се изготвува ИОП или модифицирана програма, родителот односно старателот на ученикот, педагогот, односно психологот, односно социјалниот работник, односно социолог во средното училиште, специјалниот едукатор и рехабилитатор и образовниот асистент на ученикот. Во инклузивниот тим за ученик во средното стручно училиште се вклучува и кариерниот советник. Инклузивниот тим за ученикот функционира сè додека е потребно или до завршување на средното образование на ученикот. Инклузивниот тим за ученикот во фокусот на својата работа го има конкретниот ученик, неговите соученици и изготвување и реализирање на неговиот ИОП или модифицираната програма.

(4) Доколку средното училиште нема вработено стручен соработник - педагог, односно психолог, односно социјален работник, односно социолог во училиштето, специјален едукатор и рехабилитатор, за членови на инклузивниот тим од ставовите (2) и (3) на овој член, се определуваат лица од друго средно училиште.

(5) Инклузивниот тим за ученикот и државното средно училиште со ресурсен центар, во случај на оправдано отсуство на образовниот асистент, му дава поддршка во учењето на ученикот со попреченост.

(6) Начинот на работењето на инклузивниот тим за ученикот, го утврдува министерот, на предлог на Бирото и Центарот.

Член 3-г

(1) За поддршка на учењето за учениците со попреченост и на наставниците, се обезбедува: образовна асистенција, соодветна стручна поддршка од државно средно училиште со ресурсен центар и центар за поддршка на учењето за учениците со попреченост (во натамошниот текст: центар за поддршка на учењето), инклузивен тим и асистивна технологија согласно со проценката за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост и во согласност со ИОП или модифицираната програма.

(2) Начинот на побарување на образовна асистенција, начинот на селекција и избор, како и програмата за обука за образовен асистент, на предлог на Бирото и Центарот, ги утврдува министерот

(3) Нормативот за образовниот асистент, описот на компетенциите и работните задачи на предлог на Бирото и Центарот, ги утврдува министерот.

(4) Јавниот повик за селекција и избор на образовен асистент, како и обуката на образовен асистент, ги спроведува државното средно училиште со ресурсен центар.

(5) Јавниот повик од ставот (4) на овој член, по претходно добиена писмена согласност од Министерството за образование и наука (во натамошниот текст: Министерството), се објавува во најмалку два дневни весници, од кои најмалку во еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, како и на интернет страницата на државното средно училиште со ресурсен центар.

(6) Селекцијата и изборот на образовен асистент ја врши петчлена комисија од редот на вработените наставници и стручни соработници во државното средно училиште со ресурсен центар, која ја формира директорот на средното училиште.

(7) Образовните асистенти се вработуваат на определено време од страна на државните средни училишта со ресурсен центар. Средствата за образовните асистенти се обезбедуваат од Буџетот на Министерството.

(8) По исклучок од ставот (5) на овој член, образовните асистенти можат да се вработуваат во текот на целата учебна година, доколку се јави потреба од вработување заради замена за место испразнето по основ на пензионирање, боледување, отказ, смрт или друго, а за кое работно место биле обезбедени финансиски средства.

(9) Образовните асистенти од ставот (8) на овој член, можат да засноваат работен однос и без јавен повик, на определено време најмногу до три месеци, по претходна обезбедена согласност од Министерството.

(10) По исклучок од ставовите (4), (5) и (7) на овој член, доколку во општината има наставници кои се вработени на неопределено време во средно училиште, а немаат наставни часови, односно за нив треба да се води постапка за престанок на работен однос од деловни причини (технолошки вишок), наставникот може да биде распореден на работно место образовен асистент во државно средно училиште со

ресурсен центар, по претходна согласност од Министерството. Доколку наставникот одбие да биде распореден на работно место образовен асистент во државно средно училиште со ресурсен центар, на него се применуваат прописите од областа на работните односи и Колективниот договор за средното образование.

(11) Распоредувањето од ставот (10) на овој член, се врши по претходна писмена согласност на наставникот и на раководните лица во установите, а решението за времено распоредување кое е за времетраење од една учебна година, го донесува раководното лице во установата во која истиот е вработен.

(12) Работното место на кое се распоредува вработениот од ставовите (10) и (11) на овој член, може да е во истото или во друго средно училиште во истата општина, односно средно училиште во град Скопје.

(13) Образовниот асистент на ученикот, односно учениците со попреченост, дава поддршка на сите ученици во паралелката кои имаат потреба од образовна асистенција, без да дискриминира одредени ученици.

(14) Доколку на ниво на општина нема државно средно училиште со ресурсен центар, поддршка на учењето на учениците со попреченост се обезбедува од најблискиот центар за поддршка на учење или од најблиското државно средно училиште со ресурсен центар.

(15) Советот на општината определува во кое општинско средно училиште се формира центар за поддршка на учење, при тоа водејќи сметка за потребниот простор, опрема и кадар на средното училиште кое се определува како центар за поддршка за учење на учениците со попреченост.

(16) Центарот за поддршка на учење, е составен дел на општинското средно училиште од став (15) на овој член, кој ги користи материјалните и човечките ресурси во средното училиште и дава соодветна стручна поддршка на учениците со попреченост, на наставниот кадар, стручните соработници, родителите, односно старателите и инклузивниот тим во средното училиште и во другите средни училишта на подрачјето на општината.

Член 4

Воспитно - образовната дејност во средното училиште се изведува на македонски јазик и кирилско писмо.

За припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик и неговото кирилско писмо, воспитно - образовната дејност во

јавните средни училишта се изведува на јазикот и писмото на соодветната заедница на начин и под услови утврдени со овој закон.

Учениците од став 2 на овој член задолжително го изучуваат и македонскиот јазик.

Во јавните средни училишта наставата може да се изведува и на еден од светските јазици.

Во приватните училишта наставата може да се изведува и на странски јазик.

Член 4-а

(1) Средното образование се организира и остварува во средно училиште, средно училиште со ресурсен центар и/или кај работодавач.

(2) Средното образование се организира и остварува и во здравствени установи, казнено-поправни и воспитно-поправни установи, како и во домашни услови, согласно со овој закон.

(3) Средното училиште организира воспитно-образовен процес во домашни услови како посебен облик на работа за ученици на подолго домашно лекување.

(4) За учениците кои, поради поголеми здравствени проблеми или хронични болести, не можат да посетуваат настава подолго од шест недели, средното училиште во кое е запишан ученикот може наставата да ја организира во домашни услови, односно во здравствена установа, преку далечинско учење со примена на средства за електронска комуникација, со физичко присуство или комбинирано.

(5) Родителот, односно старателот го известува средното училиште за потребата за настава на ученикот кој е на подолго домашно или болничко лекување.

(6) Средно образование во казнено-поправни и воспитно-поправни установи, го реализира регионален центар за стручно образование и обука.

(7) Средно образование кај работодавач се реализира согласно со Законот за стручно образование и обука.

(8) Начинот на организирање на наставата во установите од ставот (2) на овој член, како и во домашни услови, на предлог на Бирото и Центарот, го утврдува министерот.

Член 5

Странските државјани и лица без државјанство можат да се здобијат со средно образование, на начин и под услови утврдени со овој закон.

Член 6

Јавно училиште може да остварува дејност во странство, исто како и во своето седиште под услови утврдени со овој закон, а по претходна добиена согласност од министерството надлежно за вршење на работите од областа на образованието (во натамошниот текст: Министерството).

Член 7

Во средното училиште е забрането секако политичко и верско организирање и дејствување.

Во средното училиште не се дозволува организирање на верско образование.

Во средното училиште е забрането истакнување на партиски и верски обележја.

Член 8

Средните училишта имаат печат. Во средината на печатот е грбот на Република Северна Македонија, а од страната името на Република Северна Македонија и името на училиштето и местото.

Член 9

Развојот на образованието во државните училишта се утврдува со програма која ја донесува Владата на Република Северна Македонија, во согласност со развојните документи на Република Северна Македонија.

Член 9-а

(1) Средното училиште собира, обработува, чува, испраќа и користи податоци содржани во збирките на податоци согласно со прописите за заштита на личните податоци, за потребите на интегрираната база на податоци која ја води Министерството.

(2) Збирките на податоци од ставот (1) на овој член се водат за следниве цели:

- унапредување на процесите и процедурите потребни за управувањето со човечките ресурси, финансиите и инфраструктурата во средните училишта,
- обезбедување навремени, конзистентни, целосни и точни податоци што ќе претставуваат поддршка на процесот на донесување одлуки, спроведувањето на

образовната политика и планирањето на реформите во средното образование,
- обезбедување на податоци неопходни за функционирање на други потсистеми (електронски дневник, државна матура, училишна матура, завршен испит) во средното образование и
- ефикасно управување со распределбата на средствата во децентрализираниот образовен систем, планирањето на изградба и реконструкцијата на училишната инфраструктура и унапредувањето на професионалниот развој на вработените во средните училишта.

(3) Заради водење на збирката на податоци од став (2) алинеја 1 на овој член, како и заради заштита на личните податоци, за ученикот запишан во средно училиште личните податоци се преземаат преку единствениот образовен број на ученикот кој го следи ученикот низ неговото образование и ги поврзува сите податоци за ученикот.

(4) Единствениот образовен број на ученикот е поврзан со матичниот број на граѓанинот.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, на лице со статус на странски државјанин, лице без државјанство и присилно раселено лице, му се доделува привремен единствен образовен број.

Член 9-б

Во средното училиште се водат следниве збирки на податоци:

- 1) збирка на податоци за учениците запишани во средното училиште;
- 2) збирка на податоци за родители, односно старатели на ученици запишани во средното училиште и
- 3) збирка на податоци за вработените во средното училиште.

Член 9-в

(1) Збирката на податоци за учениците запишани во средното училиште од членот 9-б точка 1 од овој закон опфаќа ЕМБГ, презиме, татково име и име на ученикот, датум и место на раѓање, пол, припадност на заедница, мајчин јазик на ученик, адреса, место на живеење, контакт телефон, е-меил адреса, посебна образовна потреба, статус на ученикот (редовен/вонреден).

(2) Збирката на податоци за податоци за родители, односно старатели на ученици запишани во средно училиште од членот 9-б точка 2 од овој закон опфаќа сродство со ученикот, име и презиме, датум и место на раѓање, пол, припадност на заедница, адреса и место на живеење, контакт телефон, е-меил адреса, степен на образование.

(3) Збирка на податоци за вработените во училиштето од членот 9-б точка 3 од овој закон опфаќа ЕМБГ, презиме, татково име и име на вработениот, пол, припадност на заедница, датум и место на раѓање, адреса, место на живеење, општина, привремена адреса и место на живеење, државјанство, вид и степен на образование, последно завршено училиште/факултет, претходно работно искуство, категорија на вработен, работно место со фонд на часови, контакт телефон, број на службен телефон, е-меил адреса, вид на транспорт до работното место кој користи вработениот, инвалидитет, ФЗО подрачна единица, ПИОМ број, датум на вработување, датум на престанок на работен однос, основ за престанок на работен однос, статус на вработен (на неопределено/определено време).

(4) Лични податоци од ставовите (1) и (2) на овој член средното училиште ги добива од родителите/старателите на учениците, а личните податоци од ставот (3) на овој член ги добива од вработените во училиштето.

Член 9-г

(1) Родителот или вработен во училиштето во случај на промена на податок е должен да го извести училиштето во рок од седум дена од денот на настанатата промена, а училиштето е должно во рок од три дена да изврши промена во збирката на податоци.

(2) Родителот или вработен во училиштето имаат право на пристап до личните податоци содржани во членот 9-б од овој закон, како и да добијат препис или да ја копираат информацијата за личниот податок.

(3) Родителот или вработен во училиштето имаат право да бараат исправка на личен податок, со поднесување на писмено барање до училиштето.

(4) Училиштето е должно во рок од 30 дена да направи исправка и да го извести родителот, односно вработениот во училиштето за направената исправка.

Член 9-д

(1) Директорот на средното училиште, од редот на вработените во училиштето овластува лице, односно лица за обработка на личните податоци од членот 9-в од овој закон.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член имаат обврска личните податоци да ги чуваат во тајност. До личните податоци пристап можат да имаат и други овластени стручни лица овластени од министерот, на кои овие податоци им се потребни заради реализација на државната матура, училишната матура, завршниот испит и електронскиот дневник, согласно со закон.

Член 9-ѓ

За целите на научните истражувања и подготовка на статистички анализи, личните податоци можат да се користат, објават и чуваат, но не во форма која овозможува идентификација на лицето на кое се однесуваат личните податоци.

Член 9-е

(1) Збирката на податоци за учениците и збирката на податоци за родители, односно старатели на ученици кои ги води средното училиште се чуваат една година по завршувањето на средното образование на ученикот, односно една година по негово испитување од средното училиште.

(2) Збирката на податоци за вработените кои ги води средното училиште се чуваат до престанокот на работниот однос на вработениот во средното училиште.

Член 9-ж

Начинот на обработка на личните податоци, лицата кои се овластени да ги користат податоците содржани во поединечните збирки на лични податоци од членот 9-д од овој закон, критериумите според кои се утврдува нивото на пристап на лицата кои се овластени да ги обработуваат личните податоци, техничките и организациските мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци, начинот на уништување по истекувањето на рокот на чување на личните податоци и други мерки ги пропишува министерот.

Член 9-з

Во Министерството се воспоставува Информационен систем „Опсерваторија на вештини“ (во натамошниот текст: Опсерваторија на вештини) во кој се води збирка на податоци за учениците.

Збирката на податоци од ставот 1 на овој член се води за следниве цели:

- обезбедување на информации во однос на програмите кои ги нуди средното образование, како и средното образование за возрасни,
- поддршка на развојот на политика преку обезбедување на соодветна аналитичка и информациска позадина на установите за средно образование, нивните програми и перформанси,
- помош на учениците во изборот на професија и соодветни училишта и високообразовни установи, со цел зголемување на можноста за нивно идно вработување,
- олеснување на усогласувањето на побарувачката на работна сила и програми за

обука на локално и на национално ниво и

- достапност на информации за вработливоста на одредени професии, очекуваното време на чекање за вработување, нивото на примања по образовен профил и слично.

Член 9-с

Податоците за учениците за потребите на Опсерваторијата на вештини се обезбедуваат од информационите системи на Министерството, Информациски систем за образовен менаџмент (ИСОМ), електронски дневник (е-дневник) и Електронски систем за административна работа на училиштата (ЕСАРУ) и тоа: ЕМБГ, име, презиме, пол, име на основното училиште, датум на запишување, датум на отпишување, датум на завршување, времетраење на учебната година, припадност на заедница, учебна година, датум на раѓање.

Збирката на податоци за учениците прибрани за потребите на Опсерваторијата на вештини се чуваат три години по нивното прибирање во информациски систем на Министерството, согласно со прописите од областа на заштита на личните податоци.

Член 9-и

За потребите на Министерството, податоците во Опсерваторијата на вештини, се обезбедуваат од следниве институции:

- Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија (ЕМБГ, име, презиме, пол, припадност на заедница, работно искуство, датум на прво вработување, претходни работодавачи, тековен работодавач, месечна плата),
- Управа за јавни приходи (ЕМБГ, име, презиме, пол, припадност на заедници, висина на месечна плата),
- Агенција за вработување на Република Северна Македонија (ЕМБГ, име, презиме, припадност на заедница, пол, статус код (вработен, невработен, непознат статус), датум на последно вработување, месечна плата, дејност на компанијата, име на компанијата, работно место (кодови)),
- акредитирани високообразовни установи (ЕМБГ, име, презиме, пол, име на факултет, име на универзитетот, циклус на студии (додипломски, постдипломски, докторски), датум на запишување, датум на отпишување, датум на дипломирање, титула по дипломирање, пол, времетраење на студиите, класификација на научно-истражувачки области, наставен план, припадност на заедница, академска година),
- Центар за образование на возрасните (статистички податоци),
- Министерство за труд и социјална политика (статистички податоци),
- Центар за стручно образование и обука (статистички податоци) и
- Државен завод за статистика (статистички податоци).

Член 9-ј

Опсерваторијата на вештини е информациски систем со веб базиран портал, кој го води и администрира Министерството.

За целите наведени во членот 9-з став 2 од овој закон, пристап до статистичките извештаи и пристап до јавно достапните извештаи може да им се обезбеди на:

- основни училишта,
- средни училишта,
- Министерство за труд и социјална политика,
- Центар за образование на возрасните,
- Центар за стручно образование и обука,
- Државен завод за статистика,
- Агенција за вработување на Република Северна Македонија и
- акредитирани високообразовни установи.

II. ОСНОВАЊЕ И ПРЕСТАНОК НА СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА

Член 10

(1) Средно општинско училиште може да основа општината.

(2) Одлука за основање на средно општинско училиште донесува советот на општината по претходно прибавено мислење од Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата).

(3) Средно училиште на Градот Скопје може да основа Советот на Градот Скопје.

(4) Одлука за основање на средно училиште на Градот Скопје донесува Советот на Градот Скопје по предлог на советот на општината, а по претходно прибавено мислење од Владата.

(5) Државно средно училиште основа Владата.

(6) Приватно средно училиште може да основа домашно и странско правно и физичко лице врз основа на одобрение, согласно со овој закон.

(7) Општината, градот Скопје, односно Владата може да основа и меѓународно јавно училиште во кое се остваруваат наставени планови и програми на некој од светските странски јазици (англиски, француски, германски), кои на предлог на Бирото, односно Центарот за стручно образование и обука, ги донесува министерот.

Член 11

Средно училиште може да се основа, ако:

- постојат потреби на општината, градот Скопје, односно државата од одреден вид кадри,
- се донесени наставни планови и програми за воспитно-образовна работа,
- се обезбедени соодветни простории и опрема за остварување на средното образование,
- со финансиски план е обезбедено одржливо ниво на финансирање најмалку за една генерација на ученици во училиштето,
- е обезбеден потребен број лица кои ги исполнуваат условите утврдени за наставници и стручни соработници во средното образование, кои дале изјава дека ќе се пријават на јавниот оглас и дека ќе засноваат работен однос, ако на јавниот оглас бидат избрани и
- се исполнети и другите услови кои се утврдени со нормативите и стандардите за основање на средно училиште заради вршење на средно образование.

Условите од ставот 1 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6 на овој член важат и при основање на приватно средно училиште.

Нормативите и стандардите од ставот 1 алинеја 6 на овој член за основање на средно училиште ги донесува министерот надлежен за вршење на работите од областа на образованието (во натамошниот текст: министерот), на предлог на Бирото за развој на образованието.

Член 11-а

Покрај условите утврдени во членот 11 од овој закон, за основање на приватно средно училиште основачот треба да приложи банкарска гаранција дека ќе биде во состојба да ги надомести средствата кои учениците ги уплатиле на приватното средно училиште кое престанало со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат учениците заради префрлувањето во друго средно училиште во земјата.

Висината на банкарската гаранција од ставот 1 на овој член ја утврдува министерот во зависност од бројот на предложените паралелки во елаборатот за основање, како и од висината на надоместокот кој се уплаќа за школување.

Основачот на приватното средно училиште кон барањето одобрение за основање на приватно средно училиште доставува и наставни планови и програми усогласени со Концепцијата за државна матура, училишна матура и завршен испит.

Член 11-б

Постапката за основање средно училиште започнува со доставување на барање за одобрение за основање на средно училиште со елаборат за основање и предлог основачки акт за основање на средно училиште.

Член 11-в

Елаборатот за основање на средно училиште особено ги содржи: податоците за основачот, видот, односно видовите на средното образование кое ќе се остварува во средното училиште, наставните планови и програми, името бројот на паралелки, просторните услови и опрема за остварување на средното образование, изворот на финансиските средства за вршење на средното образование, можноста за обезбедување на потребниот број наставници и стручни соработници кои можат да бидат вработени во средното училиште и план за начинот на кој ќе бидат исполнети другите услови кои се утврдени во нормативите и стандардите за основање на средно училиште.

Барањето за одобрение за основање на средно училиште со елаборатот за основање на средно училиште и предлог основачки акт за основање на средно училиште се доставува до Министерството.

За утврдување на исполнетоста на условите од членовите 11 и 11-а на овој закон министерот формира комисија составена од претставници од Министерството и Државниот просветен инспекторат.

За наставните планови и програми од ставот 1 на овој член дава мислење Бирото за развој на образованието, односно Центарот за стручно образование и обука.

Член 12

Одлука за давање одобрение за основање на приватно средно училиште донесува Владата по претходно мислење од Министерството, Бирото за развој на образованието и Центарот за стручно образование и обука, доколку се исполнети условите утврдени во членот 11 став 1 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6, како и условите од членот 11-а на овој закон.

Член 13

Со Одлуката на Владата на Република Северна Македонија за давање одобрение за основање на приватно средно училиште се утврдува:

- воспитно - образовното подрачје, односно видот на средното образование за кое се основа приватното училиште;
- потребен наставен кадар, опрема, простор според педагошки стандарди и

нормативи;

- бројот на учениците;
- јазикот на кој ќе се изведува наставата;
- програмата за воспитно - образовната дејност и
- почетокот со работа на приватното училиште.

Член 13-а

По донесувањето на одлуката за давање одобрение за основање на приватно средно училиште, основачот донесува основачки акт, според предлогот на основачкиот акт од членот 11-б на овој закон кој бил приложен кон барањето на одобрение за основање на приватно средно училиште.

Член 14

Одобрението може да се измени или прошири во случај кога основачот бара промена на видот на средното образование или проширување на програмата за воспитно - образовната дејност.

Член 15

Владата на Република Северна Македонија може да го одземе одобрението по предлог на Министерството, ако:

- основачот основа приватно училиште спротивно на актот за одобрение од член 13 и
- се утврди дека приватното училиште повеќе не ги исполнува условите од член 11 став 1 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6 на овој закон или не ги спроведува одредбите од овој закон и подзаконските акти што произлегуваат од него.

Одобрението може да престане и по барање на основачот.

Член 15-а

Кога основачот ќе утврди дека престанала потребата од приватното средно училиште, или не е во состојба да ја финансира неговата дејност, го известува за причините органот на управување на приватното средно училиште и другите соосновачи или содружници или акционерите кога основач е правно лице и им дава рок од најмалку 30 дена да одлучат дали приватното средно училиште ќе продолжи да работи со обезбедување на сопствени извори на финансиски средства, односно дали финансирањето на приватното средно училиште ќе го преземе еден од соосновачите, ако приватното средно училиште го основале два или повеќе основачи, или некој од содружниците или акционерите, ако основач на приватното средно училиште е едно правно лице.

Ако органот на управување, односно соосновач, содружник или акционер од ставот 1 на овој член го извести основачот дека не постојат услови за вршење на воспитно-образовната дејност со сопствени извори на финансирање или со средства на еден од основачите, односно содружник или акционер, основачот донесува одлука за престанок на приватното средно училиште. Во одлуката основачот е должен да го утврди начинот на кој учениците ќе го продолжат средното образование.

Ако средствата што основачот ги обезбедил за извршување на дадените гаранции не се доволни за остварување на правото на учениците да го продолжат школувањето, основачот за исполнување на дадените гаранции одговара неограничено со целиот свој имот.

По донесувањето на одлуката за престанок, односно одземање на одобрението за основање на приватното средно училиште, Министерството донесува решение за негово бришење од Централниот регистар за средни училишта и поднесува барање за бришење на приватното средно училиште од Централниот регистар.

Во случај на престанок на приватното средно училиште кога е исполнет условот од ставот 2 на овој член, или кога е одземено одобрението за основање на приватно средно училиште, Министерството ќе донесе решение со кое ќе обезбеди завршување на учебната година на учениците во приватното средно училиште кое е во ликвидација или префрлување на учениците во друго средно училиште во земјата. Со решението ќе се активира и банкарската гаранција која ја дал основачот за да можат да се надоместат средствата кои учениците ги уплатиле на приватното средно училиште кое престанало со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат учениците заради завршување на учебната година или префрлање во друго средно училиште.

Член 16

Приватното средно училиште може да престане со стечај согласно со Законот за стечај.

Банкарската гаранција што согласно со овој закон ја дава основачот на приватното средно училиште не влегува во стечајната маса и се користи исклучиво за намената за која е дадена согласно со овој закон.

Ако средствата од гаранцијата што согласно со овој закон ја дал основачот на приватното средно училиште и средствата од стечајната маса не се доволни за надомест за средствата што учениците ги уплатиле на приватното средно училиште кое престанало со работа и на другите трошоци што ќе ги имаат учениците заради префрлувањето во други средни училишта во земјата, основачот одговара

неограничено со целиот свој имот согласно со Законот за стечај и Законот за установите.

Член 17

Мрежата на јавните средни училишта ја утврдува Владата на Република Северна Македонија, по предлог на општините и на Градот Скопје.

Член 18

Основачот е должен при основање на јавно училиште да формира комисија, која во согласност со овој закон, извршува подготовка за работата на училиштето.

Член 19

(1) Средното училиште може да започне со работа откако Министерството ќе донесе решение за верификација на средното училиште.

(2) Министерството, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за верификација на средното училиште, донесува решение со кое одлучува по барањето за верификација на средното училиште (во натамошниот текст: решение за верификација).

Член 19-а

(1) Средните училишта по добивањето на решението за верификација се запишуваат во Централниот регистар за средни училишта кој го води Министерството согласно Законот за општата управна постапка.

(2) Секоја општина за своето подрачје води регистар на општински средни училишта согласно Законот за општата управна постапка.

(3) Податоците од регистрите на општините се доставуваат до Централниот регистар.

(4) Поблиски прописи за начинот на верификација на средното училиште во целина, односно негов дел и за начинот на водење на регистрите донесува министерот.

Член 20

Средното училиште престанува со работа ако не се спроведуваат одредбите од овој закон и подзаконските акти што произлегуваат од него.

Постапката за престанување на работа на државното средно училиште ја покренува и води Министерството, на предлог на Државниот просветен инспекторат.

Постапката за престанување на работа на општинското средно училиште ја покренува и води општината, односно Градот Скопје, на предлог на Државниот просветен инспекторат и со согласност од Министерството.

Основачот на јавното училиште донесува акт за престанување на работата на средното училиште и тој е должен да им обезбеди на учениците продолжување на образованието на трошок на основачот.

Јавното училиште по донесување на актот за престанување со работа се брише од регистрите.

Актот за престанување со работа на средното училиште се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а за општинските средни училишта и во службениот гласник на општината, односно Градот Скопје.

Основачот по донесувањето на актот за престанување со работа на средното училиште, во рок од три дена од денот на донесувањето на актот, го известува Централниот регистар на Република Северна Македонија за бришење од регистарот.

III. ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ ВО СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 21

(1) Министерот, на предлог на Бирото и/или Центарот, донесува концепции за гимназиско образование, за стручно образование и за уметничко образование.

(2) Министерот, на предлог на Бирото и Центарот, ја утврдува рамката за клучните компетенции што ги стекнуваат учениците во средното образование.

(3) Во средното училиште воспитно-образовната работа се организира и остварува според наставни планови и наставни програми, кои на предлог на Бирото и/или Центарот, ги утврдува министерот.

(4) Наставен план за средното образование содржи: задолжителни и изборни предмети и часови за заедница на паралелка кои се определени со годишниот и неделниот број на часови за настава и нивната распределба по години на образование. Со наставниот план се определуваат и слободни изборни предмети/содржини програмирани од средното училиште, општествено-корисна работа, како и други воннаставни активности.

(5) Со наставните програми се определуваат: резултатите од учењето, содржините и поимите, активностите и методите во наставата, примери на активности и методи во наставата, стандардите за оценување, опремата и средствата за реализација на наставната програма, нормативот за наставен кадар и друго потребно за реализација на наставната програма.

(6) Испитната програма ги опфаќа резултати од учењето утврдени во наставните програми за кои се полагаат испити на крајот на средното образование.

(7) Наставата за учениците со попреченост во средните училишта, може да се реализира според наставни програми, ИОП или модифицирани програми на наставните програми од ставот (5) на овој член, согласно проценката за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост.

(8) ИОП вклучува адаптации во резултатите од учењето на наставната програма, воведување специфични активности и методи што овозможуваат постигнување на резултатите од учењето.

(9) Модифицирана програма е наменета за учениците со комплексни потреби, се подготвува за секоја учебна година и со неа се определуваат резултатите од учење базирани на компетенциите, со кои треба да стекнат и развијат самостојност, личен развој и социјални односи и ратно оспособување на учениците.

Член 22

(1) Во училиштата се остваруваат и програми за заштита од насилство, злоупотреба и запуштање на ученици, програми за спречување дискриминација и програма за превенција од употреба на алкохол, пушење, учество во игри на среќа, злоупотреба на дроги и други психотропни супстанции и малолетничка деликвенција.

(2) Активностите од програмите од ставот (1) на овој член, се остваруваат низ различни наставни и воннаставни активности со учениците, вработените, родителите, односно старателите на ученици во соработка со општините/градоот Скопје, согласно со утврдените потреби од страна на училишниот одбор и советот на општината/градоот Скопје и Педагошката служба.

(3) Средствата за реализација на активностите од ставот (2) на овој член, се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, буџетите на општините, односно Град Скопје и од други извори (донации, легати, подароци, фондации, меѓународни проекти и друго), а се користат наменски.

(4) За доделување средства за реализација на активностите од ставот (2) на овој член, Министерството објавува јавен повик на својата интернет страница, еднаш во годината, во месец октомври.

(5) За доделување на средства за реализација на активностите од ставот (2) на овој член, министерот формира комисија составена од по еден претставник од Министерството, Бирото, Центарот, Педагошката служба и Државниот просветен инспекторат. Висината на средствата по средно училиште изнесува најмногу до две просечни нето плати исплатени по работник во Републиката во претходната година.

(6) Директорот на средното училиште е должен да пријави секаков облик на насилство, злоупотреба или занемарување сторено врз ученик од страна на друг ученик, родител односно старател, наставник, стручен соработник или кое било друго лице кое е вработено во средното училиште, до надлежните институции утврдени со закон.

(7) Начинот на пријавување и заштита на ученик кој е изложен на која било од формите на насилство, злоупотреба и занемарување, на предлог на Бирото, го утврдува министерот.

Член 23

(1) Воспитно-образовната работа во средните училишта се остварува во учебни години.

(2) Учебната година во средните училишта почнува, по правило, на 1 септември, а завршува на 31 август наредната година.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, во услови на вонредни околности (утврдено постоење на кризна состојба, прогласена епидемија, односно пандемија, пожари, поплави или други големи природни непогоди), учебната година може да започне и заврши и во време различно од времето утврдено во ставот (2) на овој член, за што одлучува Владата.

(4) Во условите на вонредни околности од ставот (3) на овој член, Владата може да одлучи времено да се прекине наставата во средните училишта, како да одлучи и за други прашања поврзани со реализацијата на воспитно-образовната работа (дополнителен рок за полагање на испитите на крајот на средното образование и слично).

(5) Одлуките на Владата од ставот (3) и (4) на овој член, може да се однесуваат на целата територија на Републиката или на нејзин дел.

(6) Наставата во учебната година се организира во две полугодија.

(7) Учебната година за јавните средни училишта се уредува со Календарот за организација и работа на јавно средно училиште, кој го донесува министерот, а учебната година за приватните средни училишта се уредува од основачот на приватното средно училиште со Календарот за организација и работа на приватно средно училиште.

(8) Во средното училиште наставата не се изведува за време на ученичките одмори и на денот на училиштето.

(9) Припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик го прославуваат традиционалниот ден на просветата на соодветната заедница со културни и други манифестации.

(10) Наставата во средните училишта не се изведува за време на државните празници и други празници утврдени со закон.

(11) Најмногу половина од траењето на зимскиот распуст на учениците, се платени неработни денови за вработените во средното училиште, освен за вработените од редот на помошно-техничкиот персонал, што се утврдува во Календарот за организацијата и работата на јавното средно училиште. Овие денови не се дел од годишниот одмор на вработените и не се засметуваат во него вото траење.

Член 24

(1) Средното училиште е должно да го оствари годишниот фонд наставни часови утврдени со наставните планови.

(2) Отстапување од бројот на годишниот фонд на наставни часови утврдени со наставниот план на соодветниот наставен предмет може да има до 5% доколку наставните часови се во неработен ден согласно со Календарот за организација и работа на јавно средно училиште, односно согласно Календарот за организација и работа на приватно средно училиште, за таа учебната година.

(3) Наставникот кај кого има отстапување од бројот на годишниот фонд на наставни часови од ставот (2) на овој член, задолжително ја реализира наставната програма.

(4) Наставникот кој отсутствувал од настава заради учество во меѓународни проекти во областа на образованието, должен е да ја реализира наставната програма и да го

оствари годишниот фонд на наставни часови утврде ни со наставните планови и наставните програми.

Член 24-а

(1) За развивање на различните интереси на учениците, средното училиште организира училишни екскурзии коишто се определени со годишната програма за работа на училиштето.

(2) Учениците во училишните екскурзии се вклучуваат доброволно.

(3) За учениците што покажуваат особен успех по одделни предмети се организираат натпревари на општинско, регионално и државно ниво.

(4) Натпреварите ги организираат акредитирани здруженија на наставници.

(5) Здруженијата на наставниците треба да бидат акредитирани од Министерството, на предлог на комисија за акредитација на здруженија на наставници формирана од министерот, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за акредитација на натпревари на ученици.

(6) Комисијата е составена од седум членови, од кои по двајца се претставници од Министерството, Бирото и Центарот за стручно образование и обука и еден претставник од мнозинскиот синдикат на наставници. Еден член од комисијата е претседател, кој го именува министерот.

(7) Основни критериуми за акредитација на здруженијата на наставници за организирање на натпреварите се: натпреварите на учениците да се организирани од страна на наставници што изведуваат настава по одделен наставен предмет (сроден предмет или научна област на која припаѓа наставниот предмет), здруженијата на наставниците да се регистрирани како здружение најмалку три години до денот кога аплицираат за организирање на натпревари и да обезбеди организирање на натпревари на целата територија на Република Северна Македонија на сите наставни јазици.

(8) Здружението на наставници за добивање на акредитација за организирање на натпреварите до Министерството поднесува барање следната документација во прилог, и тоа:

- документ за регистрирана дејност од Централен регистар на Република Северна Македонија,
- тековна состојба на здружението на наставници издадена од Централен регистар,
- биланс на состојба и биланс на успех на здружението на наставници издадена од

Централен регистар,

- статут на здружението на наставници,

- правилник за организирање на натпреварите на здружението на наставници и

- тригодишен календар за спроведување на натпреварите за учениците во основните училишта во кои ќе бидат содржани наставните предмети, временскиот период за реализација на натпреварот и одговорните наставници кои ќе бидат вклучени во организација и реализација на секој од натпреварите.

(9) Образецот на барањето од став (8) на овој член и потребната документација за издавање на акредитација за организирање на натпревари ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на образованието во согласност со министерот за информатичко општество и администрација.

(10) Овластеното службено лице од Комисијата кое ја води постапката од став (5) на овој член е должно во рок од три дена од денот на приемот на барањето за акредитација за организирање на натпревари, по службена должност да побара документација од став (8) алинеите 1, 2 и 3 на овој член за која надлежниот јавен орган води службена евиденција.

(11) Овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој е побарана документацијата од став (8) алинеите 1, 2 и 3 на овој член е должно да ја достави бараната документација во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(12) За освоено прво место на натпревар на државно ниво на ученикот и неговиот наставник им се доделува парична награда, чија висина ја утврдува министерот, на предлог на комисијата од ставот (6) на овој член.

(13) Ако е освоено прво место на натпревар на државно ниво од група ученици, на учениците и на нивниот наставник им се доделува парична награда, чија висина ја утврдува министерот, на предлог на комисијата од ставот (6) на овој член.

(14) Висината на паричната награда од ставот (12) на овој член е во износ најмногу до 50% од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата.

(15) Висината на паричната награда од ставот (12) на овој член за групата ученици е во износ најмногу до една и половина просечна нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата и се исплаќа на начин што наградата се дели на сите ученици во групата во подеднаков износ, а на наставникот во износ најмногу до 50% од просечната нето плата исплатена по работник во Републиката во последниот месец пред доделувањето на наградата.

(16) Барањата од ученикот, односно од неговиот наставник за исплата на парична награда за освоено прво место на натпревар на државно ниво во учебна година, се доставуваат до Министерството најдоцна до 31 декември во тековната година кога е организиран натпреварот.

(17) Начинот и поблиските критериуми на организирање и изведување на натпреварите на учениците по одделни предмети на општинско, регионално и државно ниво го утврдува министерот, на предлог на Бирото и Центарот за стручно образование и обука.

(18) Начинот на изведувањето на училишните екскурзии на учениците го утврдува министерот, на предлог на Бирото.

Член 24-б

(1) Министерството, за освоено прво, второ или трето место, односно освоен златен, сребрен или бронзен медал, на ученикот, наставникот кој му го предава предметот и на менторот кој го подготвува ученикот за меѓународен натпревар од областа на математиката, информатиката и природните науки (во натамошниот текст; меѓународниот натпревар), поединечно им доделува парична награда во износ до 100% за освоено прво место/златен медал, до 80% за освоено второ место/сребрен медал и до 60% за освоено трето место/бронзен медал од просечната нето-плата исплатена по работник во Републиката во претходната година.

(2) Под меѓународен натпревар од ставот (1) на овој член, се подразбира натпревар на кој учествуваат ученици од најмалку десет различни држави, на кој се споредуваат знаењата помеѓу учениците од различните држави и се врши рангирање на најдобрите ученици од сите земји кои учествуваат.

(3) За меѓународни натпревари кои се спроведуваат по електронски пат на далечина, Министерството не доделува парична награда од ставот (1) на овој член.

(4) Министерството за освоен златен, сребрен или бронзен медал на една од 15 меѓународни научни олимпијади (International Science Olympiad), на ученикот, наставникот кој му го предава предметот и на менторот кој го подготвувал ученикот за олимпијадата, поединечно им доделува еднократна парична награда во износ од пет просечни нето плати исплатени по работник во Републиката во претходната година за освоен златен медал, четири просечни нето плати исплатени по работник во Републиката во претходната година за освоен сребрен медал и три просечни нето плати исплатени по работник во Републиката во претходната година за освоен бронзен медал.

(5) За доделување на паричната награда од ставовите (1) и (4) на овој член, Министерството објавува јавен повик еднаш во годината, на кој барање поднесуваат ученикот, наставникот од средното училиште кој му го предава предметот и менторот. Барањето може да биде поднесено и во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(6) Министерството, на барање на акредитираните здруженија на наставници за учество на олимпијади од ставот (4) на овој член, може во текот на една година да ги покрие трошоците за котизација и пат на најмногу шест ученици и најмногу двајца ментори за учество на по една олимпијада, чиј број зависи од правилата на организаторите на меѓународната олимпијада.

(7) За покривањето на трошоците од ставот (6) на овој член, Министерството објавува јавен повик на својата интернет страница во првите три месеци од годината, на кој поднесуваат барање акредитираните здруженија на наставници за учество на олимпијади. Барањето може да биде поднесено и во електронска форма, со употреба на средства за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги по електронски пат, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(8) Здружението на наставници по јавниот повик од ставот (7) на овој член, до Министерството поднесува барање со следната документација во прилог, и тоа:

- известување за извршен избор на учениците кои ќе учествуваат на меѓународниот натпревар и податоци за истите,
- известување за ментори на учениците кои ќе учествуваат на меѓународниот натпревар и податоци за истите,
- известување од организаторот на меѓународен натпревар за висината на котизацијата за учество на натпреварот и
- пресметка за висината на патните трошоци.

(9) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (8) на овој член, ги пропишува министерот.

(10) Доставените барања од ставот (8) на овој член, ги разгледува комисија формирана од министерот, која е составена од пет члена, од кои тројца се претставници од

Министерството, еден од Бирото и еден од Центарот. Еден член од комисијата е претседател, кој го определува министерот.

(11) Комисијата од ставот (10) на овој член, изготвува извештај со предлог листа на здруженија на наставници на кои ќе им се покријат трошоците од ставот (6) на овој член, во рок од 15 дена од приемот на барањето од ставот (8) на овој член.

(12) Министерот врз основа на извештајот од ставот (11) на овој член, донесува решение за покривање на трошоците од ставот (6) на овој член, во рок од 15 дена од денот на добивање на извештајот. Решението може да се издаде и во форма на електронски документ кој се доставува на профилот на корисникот на Националниот портал за електронски услуги или во Една точка за услуги, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(13) Здружението на наставници, во рок од три месеци по завршување на олимпијадата, е должно до Министерството да достави извештај за постигнатите резултати и преглед за наменското искористување на доделените наменски средства за учество на олимпијадата.

(14) На акредитирано здружение на наставници, кое е организатор на меѓународна олимпијада која се одржува во Република Северна Македонија, Министерството може да му додели средства за трошоците за организирање на меѓународната олимпијада, по поднесено барање до Министерството.

(15) Средствата од став (14) на овој член, се во висина до 10% од вкупната сума на средства за трошоците за организирање на меѓународната олимпијада, но не повеќе од 10.000 евра во денарска противвредност на денот на исплатата.

(16) Кон барањето од ставот (14) на овој член, се приложува доказ дека акредитираното здружение на наставници е избрано да ја организира меѓународната олимпијада, периодот кога ја организира и финансиски план за трошоците за организирање на меѓународната олимпијада.

(17) Акредитирано здружение наставници од ставот (14) на овој член, во рок од два месеци по завршување на меѓународната олимпијадата, е должно до Министерството да достави извештај и преглед за наменското искористување на доделените наменски средства од ставот (15) на овој член.

(18) Ако доделените средства од ставот (15) на овој член, не се искористат во целост, односно доколку се искористат ненаменски, спротивно на финансискиот план од

ставот (16) на овој член, акредитираното здружение на наставници е должно да ги врати во буџетот на Министерството, во рок од два месеци по завршување на меѓународната олимпијадата.

(19) Министерството може, на талентиран и надарен ученик од основно образование, кој учествувал на меѓународна олимпијада или натпревар организирани за ученици од средно образование и освоил прва, втора или трета награда или златен, сребрен, односно бронзен медал на меѓународна олимпијади или натпревари, како и учествувал и освоил прво место на натпревар на државно ниво за ученици од средно образование, да му додели еднократна награда во висина од просечна нето-плата исплатена по работник во Републиката во претходната година пред доделувањето на паричната награда.

(20) Начинот на доделувањето на еднократната награда од ставот (19) на овој член, на предлог на Бирото, го утврдува министерот.

Член 24-в

(1) Училиштата може да организираат активности кои придонесуваат за развој и унапредување на мултикултурализмот, меѓуетничката интеграција и толеранцијата.

(2) Основните критериуми според кои треба да се организира една конкретна активност од ставот (1) на овој член се смета активност која што има за цел интеракција, односно интеграција на етнички/јазично мешани групи учесници, балансирани групи учесници според етничката припадност, полот и возраста, интеракција меѓу учесниците од различните етнички/јазични групи (во текот на активноста учениците од едниот наставен јазик/едната етничка група контактираат со учениците од другиот наставен јазик/другата етничка група, користење на сите застапени јазици, рамноправен третман на учесниците од сите етнички/јазични групи, постигнување конкретни - заеднички цели (опипливи/видливи продукти) со учество на сите застапени етнички заедници.

(3) Средства за реализација на овие активности се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, буџетите на општините, односно градот Скопје и од други извори (донации, легати, подароци и друго), а се користат наменски.

(4) За доделување на средства за реализација на активностите од ставот (1) на овој член, Министерството објавува јавен повик на веб страницата на Министерството, еднаш во годината во октомври.

(5) За доделување на средства за реализација на активностите од ставот (1) на овој член, министерот формира Комисија составена од двајца претставници на

Министерството и по еден претставник од Бирото за развој на образованието, Центарот за стручно образование и обука и Државниот просветен инспекторат.

Висината на средствата по училиште изнесува најмногу до две просечни нето-плати исплатени по работник во Републиката во претходната година.

Член 25

Воспитно-образовната работа не смее да се прекинува во текот на наставната година, освен во услови на вонредните околности од членот 23 став 3 од овој закон, за што одлучува Владата и го уредува начинот на организирање и реализирање на наставата до крајот на учебната година, но не помалку од 100 наставни денови, според скратени наставни програми, кои на предлог на Бирото и Центарот за стручно образование и обука, ги утврдува министерот.

Во случај на прекин на воспитно-образовната работа заради штрајк, директорот на средното училиште, по претходна согласност од градоначалникот, а за државните средни училишта од министерот, е должен да го обезбеди остварувањето на воспитно-образовната работа со замена на вработените кои штрајкуваат, за време додека трае штрајкот.

Член 25-а

Во услови на вонредните околности од членот 23 став 3 од овој закон, во средното училиште може да се организира настава со физичко присуство на учениците или преку далечинско учење, со примена на средства за електронска комуникација, на начин согласно со членот 25 став 1 од овој закон.

Средства за електронска комуникација, во смисла на овој закон, се средства кои обезбедуваат реализација на наставата без заедничко физичко присуство на учесниците во наставниот процес.

Во средното училиште во условите од ставот 1 на овој член, кога наставата е организирана преку далечинско учење, може да се организира настава со физичко присуство на учениците доколку се исполнети критериумите и условите согласно со протоколите и планот за одржување на наставата за соодветниот вид на средно училиште, донесени од Владата согласно со закон, епидемиолошката и друга состојба на подрачјето на општината на која се наоѓа училиштето, бројот на учениците во паралелката и просторните и хигиенско санитарните услови во училиштето, на начин согласно со членот 25 став 1 од овој закон.

Член 26

Во средното училиште настава не се изведува за време на ученичките одмори и на денот на училиштето.

На 24 Мај - Денот на Св. Кирил и Методиј во средните училишта се организираат културни, спортски и други манифестации и на тој ден не се изведува настава.

Припадниците на заедниците кои следат настава на јазик различен од македонскиот јазик го прославуваат традиционалниот ден на просветата на соодветната заедница со културни и други манифестации.

Настава во средните училишта не се изведува за време на државните празници и други празници утврдени со закон.

Член 27

Наставниот час во јавните училишта трае 45 минути, а часот по практичната настава и вежби во претпријатија, установи и дуќани, по правило, трае 60 минути.

По исклучок од ставот 1 на овој член, во услови на вонредните околности од членот 23 став 3 од овој закон, наставниот час и часот по практична настава може да трае пократко, за што одлучува Владата.

Член 28

Воспитно - образовната дејност во средните училишта се организира и се изведува во паралелки, групи и индивидуално.

Бројот на учениците во паралелките во јавните училишта не може да биде помал од 25 и поголем од 34 ученици.

По исклучок од ставот 2 на овој член, во услови на вонредните околности од членот 23 став 3 од овој закон, Владата го утврдува максималниот број на учениците во паралелка.

Паралелка може да се формира и со помал број ученици утврдени во став 2 на овој член, по добиена согласност од основачот, а по претходно позитивно мислење од Министерството

Член 28-а

Одредбите од членот 23 ставови 3 и 4, членот 25 став 1, членот 25-а, членот 27 став 2 и членот 28 став 3 од овој закон соодветно се применуваат на приватните средни училишта.

Член 29

- (1) Работата на средното училиште во текот на учебната година се утврдува со годишната програма.
- (2) Годишната програма за работа на средното училиште (во натамошниот текст: годишна програма за работа) се изработува врз основа на програмата за развој на училиштето.
- (3) Со годишната програма за работа се планира наставата согласно со наставниот план и другата воспитно-образовна работа во училиштето.
- (4) Содржината на годишната програма за работа ја утврдува министерот, на предлог на Бирото.
- (5) Училишниот одбор ја доставува годишната програма за работа до основачот најдоцна до 31 август во тековната учебна година.
- (6) Годишната програма за работа ја донесува основачот до 30 септември за секоја тековна учебна година.
- (7) По исклучок на ставот (6) на овој член, ако годишната програма за работа е доставена од средното училиште до основачот во рокот од ставот (5) на овој член, а основачот во рокот утврден во ставот (6) на овој член не ја донесе, се смета дека истата е донесена.
- (8) Донесената годишна програма за работа на средното училиште ја доставува до Бирото и до Државниот просветен инспекторат во електронска форма.

Член 29-а

- (1) Средното училиште изготвува развојна програма за работа на средното училиште и ја објавува на својата интернет страница.
- (2) Со развојната програма се планираат и целите и визијата за развој на средното училиште во периодот од четири години, со конкретно наведени активности на училиштето согласно со стратешките и концепциските документи и стручни документи и упатства утврдени од надлежните институции согласно закон.
- (3) Формата и содржината на развојната програма на предлог на Бирото и/или Центарот, ја утврдува министерот.

Член 30

Министерот определува јавно средно училиште во кое се врши експеримент за воведување на нови облици и содржини на воспитно - образовна работа.

За изведување на педагошко - методска практика на студентите од наставничките факултети министерот определува јавни средни училишта.

Член 30-а

Прописите за изведувањето на наставата на еден од светските јазици во јавните средни училишта ги донесува министерот.

Член 31

(1) За учениците Роми и други ученици кои потекнуваат од социјално загрозени семејства и/или се подолго време надвор од образовниот систем, може да се ангажираат образовни медијатори.

(2) Образовниот медијатор од ставот (1) на овој член, презема активности за подобрување на информираноста за можностите и пристапот до средните училишта, спроведува редовни средби за сензибилизација на населението и вработените во средното училиште со спецификите и потребите на лицата од ранливите групи во делот на образованието, редовно соработува со стручните соработници и наставниците за подобрување на постигнувањата на учениците и презема активности за намалување на напуштањето на воспитно-образовниот процес на учениците.

(3) Потребата за ангажирање на образовен медијатор се врши на барање на средното училиште во кое е запишан ученикот од ставот (1) на овој член, кое се доставува до Министерството најдоцна до 15 септември во тековната учебна година.

(4) Образовните медијатори се ангажираат по пат на јавен повик, кој го објавува Министерството на интернет страницата, најдоцна до 1 октомври во тековната година. Јавниот повик трае осум дена од денот на неговото објавување.

(5) За изборот на образовни медијатори, министерот формира комисија составена од пет члена, од кои три члена се од редот на вработените административни службеници во Министерството, еден претставник од Бирото или Центарот и еден претставник од граѓанските организации кои работат на унапредување на правата на Ромите.

(6) Од редот на кандидатите кои се јавиле на јавниот повик од ставот (4) на овој член, комисијата од ставот (5) на овој член, во рок од 15 дена од денот на завршувањето на

јавниот повик, прави селекција и изготвува листа на кандидати која ја доставува до министерот. Листата на кандидатите за образовен медијатор се објавува на интернет страницата на Министерството.

(7) На образовниот медијатор за извршената работа Министерството му исплаќа месечен нето надоместок во висина до 50% од просечната нето-плата исплатена по работник во Републиката во претходната година.

Член 31-а

За развивање и унапредување на сите форми на спортски активности на учениците, најмалку пет наставници кои засновале работен однос на неопределено време во средното училиште, основаат училишен спортски клуб, согласно Законот за здруженија и фондации и Законот за спортот.

Со училишниот спортски клуб управуваат членовите непосредно.

Училишните спортски клубови средствата за финансирање ги стекнуваат од доброволни прилози, донации, подароци (во пари, добра, имотни права), завештанија и легати.

Училишниот спортски клуб може да добива средства од буџетите на општините, односно општините во градот Скопје.

Член 31-б

(1) Заради следење на индивидуалните афинитети на учениците и давање помош на учениците и нивните родители, односно старатели во изборот за продолжување во високото образование и/или премин на пазарот на трудот, директорот на средното училиште, на предлог на наставничкиот совет, формира тим за кариерно советување, координиран од кариерен советник во соработка со стручни соработници и наставници од средното училиште.

(2) Кариерен советник е од редот на наставниците во средното училиште, вработен на неопределено работно време, кој го определува директорот на средното училиште, на предлог на наставничкиот совет.

(3) Кариерниот советник ги врши следните работи: организира обуки и работилници за кариерно планирање, спроведува тестови за самопроценка и развој на вештини, обезбедува информации за различни професии и образовни можности и помага на учениците да изработат лични кариерни планови.

(4) Годишната програма за работа на кариерниот советник, ја изработува и реализира кариерниот советник со тимот за кариерно советување. За реализација на годишната програма за работа, кариерниот советник доставува извештај до директорот на средното училиште и до наставничкиот совет, до завршувањето на учебната година.

(5) Тимот за кариерно советување е од редот на наставниците и стручните соработници во средното училиште.

(6) Со статутот на средното училиште се уредува составот и бројот на членовите на тимот за кариерно советување на учениците.

(7) Начинот на кариерното советување и изборот на кариерен советник на учениците, го утврдува министерот, на предлог на Бирото и Центарот.

Член 31-в

Вон сила

Член 31-г

Вон сила

Член 31-д

Вон сила

Член 31-ѓ

Вон сила

Член 31-е

Вон сила

Член 31-ж

Вон сила

Член 31-з

Вон сила

Член 31-с

Вон сила

Член 31-и

Вон сила

Член 31-ј

Вон сила

IV. ВИДОВИ СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 32

Средното образование се остварува преку наставни планови, наставни програми и испитни програми за:

- гимназиско образование,
- стручно образование и
- уметничко образование.

Член 33

(1) Гимназиското образование е со траење од четири години.

(2) Во гимназиското образование се запишуваат редовни и вонредни ученици кои завршиле основно образование.

(3) Во гимназиско образование вонреден ученик може да се запише од оправдани причини утврдени во овој закон и статутот на средното училиште.

(4) Во гимназиското образование може да се реализира и двојазична (билингвална) настава, во која дел од наставните предмети се реализираат на еден од светските јазици, согласно наставен план и наставни програми утврдени од министерот, на предлог на Бирото.

(5) Во гимназиското образование може да се реализира Меѓународна програма за средно образование (ИБ програма) и програма за меѓународна матура.

(6) За јавните средни училишта во кои се реализира Меѓународна програма за средно образование (ИБ програма) и програма за меѓународна матура, согласност дава министерот, по претходно позитивно мислење од Бирото.

(7) За приватните средни училишта во кои се реализира Меѓународна програма за средно образование (ИБ програма) и програма за меѓународна матура, согласност дава основачот.

(8) Средствата за Меѓународната програма за средно образование (ИБ програма) и програмата за меѓународна матура, која се реализира во јавно средно училишта ги обезбедува Министерството.

(9) Средствата за Меѓународната програма за средно образование (ИБ програма) и програмата за меѓународна матура, која се реализира во приватно средно училишта ги обезбедува основачот.

(10) Начинот на обезбедување на средствата од став (8) на овој член, го утврдува министерот.

(11) Програмата за Меѓународна матура (ИБД), која е дел од ИБ програма, е со иста важност како државна матура во гимназиско образование.

Член 34

(1) Стручното образование е со траење од две, три или четири години.

(2) Во стручното образование се запишуваат редовни и вонредни ученици кои завршиле основно образование.

(3) Во стручното образование може да се реализира и билингвална настава, во која дел од наставните предмети се реализираат на еден од светските јазици, согласно наставен план и програми утврдени од министерот, на предлог на Бирото и Центарот.

(4) Стручното образование се уредува со Законот за стручно образование и обука.

(5) Министерот еднаш годишно со решение утврдува во кои сектори и квалификации не може да се запишуваат вонредни ученици.

Член 35

(1) Средното уметничко образование е со траење од четири години.

(2) Во средното уметничко образование се запишуваат редовни ученици по ликовна, музичка и балетска уметност кои завршиле основно образование.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, во средното уметничко образование за

музичка и балетска уметност, може како вонредни ученици во трета и четврта година на образование да се запишат ученици кои во првата и втората година на образование биле запишани како редовни ученици во средното уметничко образование за музичка, односно балетска уметност, доколку се исполнети условите од член 41 став (6) алинеите 1, 2, 3 или 4 од овој закон, за што одлука донесува наставничкиот совет.

(4) По исклучок од ставот (2) на овој член, во средното уметничко образование можат да се запишат и талентирани ученици со незавршено основно образование, по претходна согласност од Министерството, со обврска паралелно да се здобијат со основно образование.

Член 36

(1) Средното образование за учениците со попреченост се остварува во средни училишта и во државни средни училишта со ресурсен центар.

(2) Во државното средно училиште со ресурсен центар може да се запише ученик со попреченост кој учи по модифицирана програма, по избор на ученикот и родителот, односно старателот, а по проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост.

(3) Родителот, односно старателот може да го префрли ученикот од средно училиште во кое следи настава по модифицирана програма, да го продолжи своето образование во средно училиште со ресурсен центар, а по проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост.

(4) При запишувањето на ученикот со оштетен вид и/или слух во прва година, родителот односно старателот може да го запише ученикот во средно училиште или во средно училиште со ресурсен центар, согласно проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост.

(5) Родителот, односно старателот може да го префрли ученикот со оштетен вид и/или оштетен слух од средно училиште во кое следи настава, да го продолжи своето образование во средно училиште со ресурсен центар, а по проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост.

(6) Државното средно училиштето со ресурсен центар ги користи своите материјални и човечки ресурси и дава соодветна стручна поддршка на учениците со попреченост, на наставниот кадар, стручните соработници, родителите односно старателите и инклузивниот тим на други средни училишта.

Член 37

Видови испити за завршување на средно образование, се:

- државна матура,
- државна стручна матура,
- државна уметничка матура,
- училишна гимназиска матура,
- училишна стручна матура,
- училишна уметничка матура,
- завршен испит или
- меѓународна матура.

Член 38

- (1) Учениците од гимназиското образование полагаат државна матура и/или училишна гимназиска матура.
- (2) Учениците од Меѓународна програма за средно образование (ИБ програма) полагаат меѓународна матура и/или државна матура.
- (3) Учениците од стручното образование со четиригодишно траење полагаат државна матура и/или државна стручна матура и/или училишна стручна матура.
- (4) По завршувањето на последната година на стручното образование со двегодишно, односно со тригодишно траење, учениците полагаат завршен испит.
- (5) Учениците од средното уметничко образование полагаат државна матура и/или државна уметничка матура и/или училишна уметничка матура.
- (6) Концепцијата за испити на крајот на средното образование, ја изготвува Државниот испитен центар во соработка со Бирото и Центарот, а ја утврдува министерот, на предлог на Државниот матурски одбор.
- (7) Учениците кои положиле државна матура или државна стручна матура или државна уметничка матура или меѓународна матура, можат да го продолжат своето образование на високообразовна установа, согласно критериумите за запишување на високообразовната установа.
- (8) Учениците кои положиле државна стручна матура за запишување во високото образование можат да го продолжат своето образование на високообразовна установа, на соодветна студиска програма.

(9) Учениците кои положили државна уметничка матура за запишување во високото образование, можат да го продолжат своето образование на високообразовна установа, на соодветна студиска програма.

(10) Учениците од гимназиското образование кои сакаат да го продолжат своето образование на високо образование, полагаат државна матура, согласно критериумите за упис на високообразовната установа.

(11) Учениците од стручното образование со IV ниво од МРК и од уметничкото образование кои сакаат да го продолжат своето образование на друг вид студиска програма на високо образование, различно од средното образование кое го завршиле, полагаат државна матура, согласно критериумите за упис на високообразовната установа.

(12) Учениците кои положили училишна матура и завршен испит се стекнуваат со определена квалификација и можат да се вклучат на пазарот на труд.

Член 39

(1) Начинот на пријавувањето, полагањето, прилагодувањето за учениците со попречености, организирањето на полагањето и оценувањето на испитите за завршување на средното образование, ги пропишува министерот, на предлог на Државниот испитен центар по претходно позитивно мислење од Државниот матурски одбор.

(2) Термините за полагање на видовите испити за заокружување на средното образование, се согласно Календарот за организација на учебната година во јавните средни училишта од членот 23 став (5) од овој закон.

(3) Доколку ученикот уредно се пријавил за полагање на испитите од државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура, а училишната матурска комисија (во натамошниот текст: УМК) внела погрешни податоци во базата на податоци на Државниот испитен центар, УМК е должна за констатираните погрешни податоци да го извести Државниот испитен центар, најдоцна во рок од пет дена од добиено известување за затворање на базата за податоци. Доколку грешката е констатирана на денот на тестирањето и кандидатот нема можност да го полага испитот за кој се пријавил, УМК е должна до Државниот испитен центар, во рок од 24 часа да достави барање за закажување дополнителен термин за полагање. Во прилог на барањето се доставува комплетната документација како доказ за уредно пријавување од страна на ученикот и образложение од кои причини е направена грешката при пријавувањето. Барање за закажување дополнителен термин за полагање на екстерните испити може да поднесе и кандидатот чии податоци биле

погрешно внесени.

(4) Државниот испитен центар определува дополнителен термин за ученикот од став (3) на овој член и време и место каде се полага испитот. УМК е должна да обезбеди и превоз на ученикот до местото на полагањето.

(5) Доколку за полагањето на ученикот во дополнителниот термин од став (4) на овој член, се употреби резервен тест, сите трошоци за резервниот тест (изработка на тестот од страна на Државната матурска предметна комисија, печатење на тестот, оценување, администрирање на тестот, разгледување на приговор од страна на предметната комисија за приговори и други административни трошоци), паѓаат на товар на средното училиште каде е направена техничката грешка поради која е закажан дополнителен термин за полагање. Финансиските средства се уплаќаат на сметка на Државниот испитен центар врз основа на пресметката на направените трошоци.

(6) Кандидатите имаат право да полагаат бесплатно државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура, најмногу два пати.

(7) Висината на надоместокот кој го плаќа кандидатот за полагање на државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура, за полагање за трето и секое наредно полагање, врз основа на реално направените трошоци, ја утврдува директорот на Државниот испитен центар, по претходна согласност од министерот.

(8) Податоците за кандидатите кои се пријавуваат да полагаат државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура, ги обработува Државниот испитен центар.

(9) Податоците за пријавените кандидати: име на средното училиште; место на средното училиште; име, име на родител /старател и презиме; пол; датум на раѓање; место на живеење; степен на образование на родителите; наставен јазик на кој ја следи наставата; статус на редовност на ученикот; вид на образование (насока/сектор, квалификација); избрани наставни предмети за полагање; тема на проектната задача; дали е ученик со попречености и од кој вид, училишната матурска комисија ги внесува во базата на податоци за државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура на Државниот испитен центар.

(10) Ученици кои се на болничко лекување подолго од шест месеци во државата, државната матура, државната стручна матура или државната уметничка матура ја полагаат во здравствената установа во која се на болничко лекување и при

пријавување во средното училиште доставуваат медицинска документација за болничкото лекување на ученикот и писмена согласност од здравствената установа во која ученикот е на болничко лекување, за реализација на државната матура, државната стручна матура или државната уметничка матура во истата.

(11) За учениците со попреченост кои ќе полагаат државна матура, државна стручна матура или државна уметничка матура, Државниот испитен центар во соработка со државните средни училишта со ресурсен центар обезбедува соодветна техничка и стручна поддршка во текот на полагањето на испитот.

(12) Во рок од 15 дена од денот на завршување на оценувањето на екстерните испити од државната матура, државната стручна матура, односно државната уметничка матура, стручните комисии за определување на праг на положеност за секој екстерен предмет, доставуваат предлог прагови на положеност до Државниот матурски одбор. Државниот матурски одбор, во рок од пет дена од денот на добиените предлог прагови на положеност од сите стручни комисии, доставува до министерот исти или изменети предлог прагови за положеност. Министерот, во рок од три дена од денот на добивањето на предлог праговите за положеност од Државниот матурски одбор, донесува решение за утврдување на праговите за положеност.

(13) Кандидатот кој полага државна матура, државна стручна матура, односно државна уметничка матура, доколку смета дека е направена грешка во оценувањето на испитите, може да достави приговор на резултатите од испитот преку средното училиште каде полагал до Државниот испитен центар, во рок од два дена од денот на објавувањето на резултатите.

(14) Надоместокот за разгледување на приговорот од став (13) на овој член, го плаќа кандидатот, во износ чија висина врз основа на реално направените трошоци, ја утврдува директорот на Државен испитен центар, по претходна согласност на министерот.

(15) Кандидатот чии родители/старатели се приматели на гарантирана минимална помош се ослободени од плаќање на надоместокот за разгледување на приговорот од став (14) на овој член.

(16) На кандидатот на кој му е прифатен приговорот, му се враќаат уплатените средства од ставот (14) на овој член.

Член 40

(1) Испитните програми за полагање на испитите на крајот на средното образование за државната матура и училишна гимназиска матура, како и општообразовните

предмети за: државна стручна матура, државна уметничка матура, училишна стручна матура, училишна уметничка матура и завршниот испит, ги утврдува министерот, на предлог на Бирото во соработка со Државниот испитен центар.

(2) Испитните програми за полагање на испитите на крајот на средното образование за стручните предмети од: државната стручна матура, училишната стручна матура и завршниот испит, ги утврдува министерот, на предлог на Центарот во соработка со Државниот испитен центар.

(3) Испитните програми за полагање на испитите на крајот на средното уметничко образование за стручните предмети од: државна уметничка матура и училишна уметничка матура, ги утврдува министерот, на предлог на Бирото во соработка со Државниот испитен центар.

(4) Моделите на испитните програми од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, ги утврдува министерот, на предлог на Државниот испитен центар, Бирото и Центарот, по претходно позитивно мислење на Државниот матурски одбор.

Член 40-а

(1) Надлежна установа за спроведување на државната матура е Државниот испитен центар.

(2) Највисоко надлежно тело за спроведување на државната матура е Државниот матурски одбор.

(3) Составот и начинот на работа на телата поврзани со сите видови испити за завршување на средното образование, ги пропишува министерот, на предлог на Државниот испитен центар.

Член 40-б

(1) Државниот матурски одбор се состои од 11 члена, од редот на стручни и компетентни лица, и тоа: по еден претставник од редот на вработените административни службеници/даватели на јавни услуги во Бирото и во Центарот, по два претставника од редот на вработените административни службеници/даватели на јавни услуги во Државниот испитен центар и во Министерството, еден претставник од редот на наставниците од средните училишта, еден претставник од редот на директорите на средните училишта и три претставници од редот на наставно-научниот кадар од високо-образовните установи во државата.

(2) Од редот на членовите на Државниот матурски одбор се назначува претседател,

односно негов заменик и извршен секретар.

(3) Државниот матурски одбор го формира министерот.

(4) Мандатот на членовите на Државниот матурски одбор е четири години, со можност за уште еден последователен мандат.

(5) Мандатот на членот на Државниот матурски одбор утврден во став (4) на овој член, може да престане и пред истекот:

- на негово барање,
- во случај на смрт,
- неоправдано отсуство на две седници,
- непочитување на законите и подзаконските акти поврзани со организација и спроведување на државната матура,
- исполнување услов за старосна пензија,
- ако му е изречена правосилна пресуда за извршено кривично дело,
- ако му е изречена забрана за вршење професија, дејност или должност и
- ако не поднесе извештај за својата работа до министерот во определениот рок.

(6) Државниот матурски одбор работи на седници. Претседателот, заменикот претседател, членовите и извршниот секретар на Државниот матурски одбор имаат право на месечен надоместок за работењето во Државниот матурски одбор во висина на 20% од просечната нето-плата исплатена во претходниот месец на ниво на Република Северна Македонија, објавена од Државниот завод за статистика, доколку во месецот се одржи седница.

(7) Државниот испитен центар, најдоцна до 1 декември поднесува извештај до Државниот матурски одбор, а Државниот матурски одбор до крајот на календарската година поднесува извештај до министерот за својата работа и реализацијата на испитите на крајот на средното четиригодишно образование.

(8) За финансиско-административните работи на Државниот матурски одбор е надлежен Државниот испитен центар.

Член 40-в

(1) Државниот испитен центар за подготовка и реализација на екстерните испити од државната матура, државната стручна матура, односно државната уметничка матура од член 37 од овој закон, и меѓународните тестирања од член 64-ѓ став (1) од овој закон, ангажира училишни координатори, тестатори, набљудувачи, наставници и стручни соработници од воспитно-образовните установи, од редот на вработените административни службеници/даватели на јавни услуги во Министерството, Бирото,

Центарот, Државниот испитен центар, како и стручни лица за подготовка и реализација на испитите.

(2) На училишните координатори, тестаторите и набљудувачи им следува по еден слободен ден согласно бројот на ангажирани денови во неработни денови, согласно закон и колективен договор.

(3) Државниот испитен центар на стручни лица за подготовка и реализација на испитите, им исплаќа надомест за работата, чија висината, врз основа на видот и обемот на работата, ја утврдува директорот на Државниот испитен центар, по претходна согласност од министерот.

V. УЧЕНИЦИ

Член 41

(1) Статус на ученик во средното образование се стекнува со запишување во средно училиште.

(2) Статус на редовен ученик може да се стекне само во едно средно училиште.

(3) Вонредни ученици се лица кои образованието го стекнуваат по пат на полагање испити според одреден наставен план, наставна програма и испитна програма во средното училиште.

(4) Вонредните ученици запишани за наставен план, наставна програма и испитна програма во стручното образование, задолжително реализираат практично образование.

(5) Учениците од став (4) на овој член, може да се запишат за сите видови на образование, освен за наставни програми од секторите за кои министерот донел решение од член 34 став (5) од овој закон.

(6) Како вонреден ученик може да се запише лице кое исполнува еден од следниве услови:

- да е постар од 17 години,
- да е на боледување подолго од шест месеци,
- да е запишан како редовен ученик во гимназиско или стручно образование, да има одличен успех и да се истакнува со способности, знаења и работни навики, заради напоредно здобивање и со музичко или балетско образование,
- да му е изречена педагошка мерка отстранување од училиштето и губење на статусот на редовен ученик,

- да е во работен однос или
- во други случаи утврдени со статутот на средното училиште.

(7) Лице кое завршило основно училиште во странство може да се запише во средно училиште ако му е признато основното образование стекнато во странство.

(8) Поднесувањето на пријавите за запишување во јавно средно училиште, по објавениот конкурс од член 42 ставови (1) и (2) од овој закон, може да бидат поднесени во електронска форма преку електронска апликација на интернет страницата на Министерството, согласно прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(9) При запишување на вонредните ученици заради причините во став (6) на овој член, во прва година на средното образование, потребно е да се исполнети условите утврдени во конкурс за запишување на учениците во средно образование во прва година.

(10) Вонредните ученици спрема кои се изречени санкции и се упатени на извршување на санкциите во воспитно-поправните и казнено-поправните установи, се ослободени од плаќање на трошоците за стекнување со средно образование.

(11) Вонредните ученици со попреченост кои имаат проценка за попреченост од системот за проценка на лица со попреченост кои средното образование го стекнуваат преку ИОП или модифицираната програма, се ослободени од плаќање на трошоците за стекнување со средно образование.

(12) Начинот на реализација на средното образование за вонредни ученици од ставовите (3) и (4) на овој член, на предлог на Бирото и Центарот, го утврдува министерот.

Член 41-а

(1) Редовниот ученик во средно училиште има право на бесплатен превоз, ако ги исполнува кумулативно следните услови:

- местото на живеење на ученикот е оддалечено најмалку 2,5 километри од средното училиште во кое ученикот е запишан,
- ученикот е запишан во средно училиште во кое избраното гимназиско образование, сектор и квалификација не е застапено во општината во која ученикот живее,
- ако во општината/градот Скопје во која живее ученикот при запишувањето во прва година на образование се пополнети сите места во средните училишта и
- нема ученички дом или се пополнети капацитетите за сместување во општината во

која припаѓа средното училиште каде ученикот е запишан.

(2) Ученикот од ставот (1) на овој член, има обврска да поднесе барање за сместување во ученичкиот дом во општината/грамот Скопје каде е запишан во средното училиште.

(3) Ученикот има право да користи бесплатен превоз само во услови кога е исполнет капацитетот на ученичкиот дом, односно ученикот е на листа на чекање за прием во ученичкиот дом.

(4) За ученикот кој користи сместување и исхрана во ученички дом не се организира бесплатен превоз до дома за време на викендите, освен за учениците со попреченост.

(5) Ученикот со попреченост и лицето за негова придружба имаат право на бесплатен разумно прилагоден превоз без оглед на оддалеченоста на нивното место на живеење до јавното средно училиште во кое ученикот е запишан и ја посетува наставата.

(6) Учениците од ставот (1) на овој член, за остварување на правото за бесплатен превоз поднесуваат барање во средното училиште во кое се запишани, а средствата ги обезбедува основачот на средното училиште.

(7) Средствата и начинот на превозот на учениците од став (1) на овој член, е согласно Законот за превоз во патниот сообраќај.

(8) За релација каде нема обезбедено линиски превоз, за висината на превозот одлука донесува основачот.

(9) Сместувањето и превозот за учениците од приватните средни училишта, ги обезбедува основачот.

Член 42

Запишувањето во општинските средни училишта, односно средните училишта на Грамот Скопје се врши по пат на конкурс кој го објавува Министерството во средствата за јавно информирање најдоцна до 31 март, по претходно доставени предлози од општините и Грамот Скопје.

Запишувањето во државно училиште се врши по пат на конкурс кој го објавува Министерството во средствата за јавно информирање најдоцна до 31 март.

Конкурсите од ставовите 1 и 2 на овој член се објавуваат во средствата за јавно информирање што се издаваат на македонски јазик и во средствата за јавно

информирање што се издаваат на јазик различен од македонскиот јазик, а на кои се изведува наставата во средното образование.

При запишувањето во прва година учениците се определуваат за образование на одреден план и програма.

Во прва година во јавното училиште како редовен ученик може да се запише лице кое не е постаро од 17 години, а ученик со посебни образовни потреби да не е постаро од 25 години.

Доколку во јавното училиште за запишување во прва година на образование се пријават повеќе ученици од утврдениот број во објавениот конкурс од ставовите 1 и 2 на овој член, по претходно мислење на јавното училиште, се применуваат дополнителни критериуми за запишување.

Како дополнителни критериуми од став 5 на овој член се утврдуваат дипломи од меѓународни и републички натпревари, и квалификационен испит на знаење.

Случаите на примената на утврдените дополнителни критериуми од ставовите 5 и 6 на овој член, како и определувањето на соодветни дипломи за запишување на учениците во прва година на образование во јавните училишта, поблиску ги пропишува министерот.

Поблиски услови и критериуми за запишување на ученици во јавните училишта се утврдуваат со конкурсите од ставовите 1 и 2 на овој член.

Член 43

Лице кое завршило основно училиште во странство може да се запише во средно училиште ако му се нострифицира свидетелството стекнато во странство.

Член 44

Статусот на редовен ученик во јавното училиште престанува ако ученикот:

- го завршил средното образование;
- не се запише во роковите што се определени со статутот;
- се испише;
- неоправдано не ја посетува наставата континуирано 25 наставни дена во текот на наставната година;
- е на издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци и
- двапати повторува во текот на средното образование.

Со посебен акт на приватното училиште се определуваат условите за престанок на статусот на ученик.

Член 45

Учениците се оценуваат по наставните предмети што ги изучуваат. Оценките на ученикот во јавните училишта се утврдуваат како: одличен (5), многу добар (4), добар (3), доволен (2) и недоволен (1). Сите оценки се преодни освен оценката недоволен (1).

Член 45-а

(1) Следењето и проверувањето на напредокот и постигањето на успехот на учениците се врши со интерно проверување.

(2) Интерното проверување на постигањето на успехот на учениците го вршат наставниците во училиштето.

Член 45-б

Избришан

Член 45-в

Избришан

Член 46

Општиот успех на ученикот се утврдува врз основа на годишните оценки од сите задолжителни предмети на крајот на годината, а за учениците упатени на поправен испит по завршувањето на поправните испити.

За учениците за кои наставата не се изведува по полугодија општиот успех се утврдува со завршување на образованието.

Член 47

Ако ученикот не е задоволен со некои од годишните оценки што му се соопштени, во рок од три дена од соопштувањето на оценките има право да поднесе приговор до наставничкиот совет на јавното училиште.

Наставничкиот совет може да одлучи оценката да ја потврди, да ја измени или да организира повторно проверување на знаењето на ученикот.

Член 48

Учениците кои по завршувањето на учебната година имаат три и повеќе негативни оценки не ја завршуваат годината.

Годината не ја завршуваат и учениците кои на поправниот испит во вториот испитен рок добиле негативна оценка или неоправдано не се јавиле на поправниот испит. Овие ученици имаат право повторно да се запишат во истата година.

Ученикот кој во последната година од образованието на крајот од учебната година има најмногу две негативни оценки, може да ги полага поправните испити и во вториот испитен рок.

Член 48-а

(1) Дополнителна настава се организира за ученици кои покажуваат континуирано слаби резултати во учењето, а особено ако:

- имаат најмалку две слаби оценки,
- имаат слаби резултати по одреден наставен предмет,
- отсутствуваат од наставата по одреден наставен предмет и
- на барање на ученикот или неговиот родител, односно старател.

(2) Наставникот кој ја реализира наставата по наставниот предмет ги задолжува учениците од ставот (1) алинеја 1 на овој член за посета на дополнителна настава, а за учениците од ставот (1) алинеи 2 и 3 на овој член дополнителна настава се организира по оценка на наставникот.

(3) Ученикот упатен на дополнителна настава во текот на еден месец посетува дополнителна настава најмногу по два наставни предмети со најмногу четири наставни часови по наставен предмет.

(4) Доколку ученикот за кој наставникот одредил задолжителна дополнителна настава не ги посетува часовите по дополнителна настава, ученикот добива неоправдан изостанок.

(5) За упатувањето на ученикот на дополнителна настава наставникот задолжително го известува родителот, односно старателот.

Член 48-б

(1) За развивање на различните интереси на учениците, средното училиште организира воннаставни активности и слободни изборни предмети/содржини

програмирани од училиштето, согласно со упатство за воннаставни активности и слободни изборни предмети/содржини програмирани од училиштето во средното образование, кое на предлог на Бирото и Центарот, го утврдува министерот.

(2) Воннаставните активности кои ги реализира средното училиште се определуваат со годишната програма за работа.

(3) Наставникот може да реализира најмногу до шест наставни часа во неделата слободни изборни предмети/содржини програмирани од училиштето.

(4) Учениците во воннаставните активности се вклучуваат доброволно.

(5) Воннаставните активности се организираат на начин да бидат пристапни и достапни и за учениците со попреченост.

(6) Учениците воннаставните активности, односно слободни изборни предмети/содржините програмирани од училиштето ги реализираат во текот на наставната година.

Член 49

Во средното училиште ученикот кој по завршувањето на годината има до две негативни оценки се упатува на поправен испит по двата предмета.

Поправните испити од став 1 на овој член се полагаат во средното училиште што го посетувале учениците.

За подготвување на учениците за полагање на поправните испити средното училиште е должно да организира различни форми на помош на учениците.

Учениците имаат право поправниот испит да го полагаат двапати, по еднаш во двата испитни рока.

Член 50

Во јавното училиште се оценува и поведението на ученикот. Поведението се оценува како: примерно, добро, незадоволително.

Член 51

(1) Телесното казнување и психичкото малтретирање на ученикот е забрането.

- (2) Во средното училиште се забранува секаков вид на насилство над ученик, направено од друг ученик во училиштето, наставник или друг вработен во училиштето или родител на ученик во средното училиште.
- (3) Ако ученикот за време на престојувањето во средното училиште е жртва на физичко насилство од наставник или друг вработен во средното училиште, за наставникот или другиот вработен во средното училиште се поведува дисциплинска постапка за сторени потешки прекршувања на работните задачи и истото претставува основ за престанок на работниот однос со отказ, согласно прописите од областа на работните односи.
- (4) Ако ученикот за време на престојувањето во средното училиште е жртва на физичко насилство од друг ученик од средното училиште, против ученикот кој го сторил физичкото насилство се поведува постапка за изрекување на педагошка мерка, согласно член 57 од овој закон.
- (5) Ако ученикот за време на престојувањето во средното училиште е жртва на физичко насилство од родител на ученик од средното училиште, директорот на средното училиште веднаш нападот го пријавува во Министерството за внатрешни работи и Центарот за социјални работи, кои постапуваат согласно своите надлежности.
- (6) За наставникот кој не ги извршувал своите работни задачи за спречување на нападот над ученик или не интервенирал за време на нападот над ученик, се поведува дисциплинска постапка за сторени потешки прекршувања на работните задачи и истото претставува основ за престанок на работниот однос со отказ, согласно прописите од областа на работните односи.
- (7) Доколку директорот на средното училиште имал сознание дека може да се случи напад над ученик во средното училиште и за истото не презел мерки или не го пријавил секој облик на насилство, злоупотреба или занемарување сторено врз ученик од страна на друг ученик, родител односно старател, наставник, стручен соработник или кое било друго лице кое е вработено во средното училиште, до надлежните институции утврдени со закон, за истиот се поведува постапка за разрешување од должноста директор на средното училиште.

Член 51-а

- (1) Додатна настава се организира за учениците кои постигнуваат значителни резултати по одделни наставни предмети (талентирани ученици).

(2) Додатната настава за учениците од ставот (1) на овој член наставникот е должен да им ја понуди на учениците, а учениците одлучуваат дали ќе ја посетуваат додатната настава.

Член 51-6

(1) Јавното средно училиште најдоцна до 20 септември во тековната учебна година треба да истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот да го достави до Државниот просветен инспекторат.

(2) За наставникот кој неоправдано нема да ја реализира дополнителната и додатната настава согласно со распоредот од ставот (1) на овој член ќе се поведе постапка за дисциплински престап.

(3) За дисциплинскиот престап од ставот (2) на овој член на наставникот му се изрекува дисциплинска мерка парична казна од 10 % до 30% од едномесечниот износ на нето-платата исплатена на јавниот службеник во месецот пред извршување на дисциплинскиот престап, во траење од три до шест месеци.

Член 52

Ученикот кој во текот на образованието во јавните училишта се истакнува со способности, знаења и работни навики и има одличен успех може побрзо да напредува односно да заврши две години во текот на една учебна година.

Поблиски прописи за побрзото напредување на учениците од став 1 на овој член донесува министерот.

Приватните училишта со посебен акт ги определуваат условите под кои ученикот може побрзо да напредува.

Член 53

Во јавното училиште ученикот кој од оправдани причини не ја следел наставата 200 часа од предвидениот број на часови и нема елементи за изведување на годишна оценка, полага испит на годината.

Оправданоста на причините ја оценува наставничкиот совет на училиштето.

Ученикот кој во текот на наставната година направил вкупно најмалку една третина оправдани и неоправдани изостаноци од фондот наставни часови од одредени предмети утврдени со наставниот план, полага испит на годината по тие предмети.

Член 54

Учениците кои покажуваат одличен успех и се истакнуваат со способности, знаења и работни навики можат напоредно, но само како вонредни ученици да се здобиваат и со образование за друг план и програма.

Член 55

Поблиски прописи за начинот на оценувањето, напредувањето на учениците и за полагање испити во средните училишта донесува министерот.

Член 56

За постигнат успех на учениците јавното училиште доделува дипломи и тоа:

- диплома за завршено средно образование и покажани исклучителни резултати и проширени и продлабочени знаења од областа на науката, уметноста и други видови на дејност на талентирани ученици и
- диплома за завршено средно образование со континуиран одличен успех.

Дипломата од став 1 алинеја 1 на овој член, се доделува на ученици кои учествуваат на ученички натпревари, олимпијади и слични манифестации од државен и меѓународен карактер.

Дипломата од став 1 алинеја 2 на овој член, се доделува на ученици кои покажуваат интерес и резултати во усвојувањето на знаењата по сите наставни предмети и во активностите во другите видови воспитно-образовна дејност во училиштето или надвор од него.

Поблиски прописи за начинот и постапката за доделување дипломи и за обрасците донесува министерот.

Член 57

Заради повреда на должностите и неисполнување на обврските за ученикот можат да се применат педагошки мерки: писмена опомена, опомена пред отстранување и отстранување од јавното училиште.

Писмената опомена за ученикот ја изрекува раководителот на паралелката, наставничкиот совет на паралелката или директорот.

Опомената пред отстранување и отстранувањето го изрекува наставничкиот совет.

Против одлуката од став 3 на овој член ученикот може да поднесе приговор до органот на управување на училиштето во рок од осум дена од денот на приемот на одлуката.

По приговорот од став 4 на овој член, органот на управување на училиштето може педагошката мерка од став 3 на овој член да ја потврди, да ја измени или да ја укине.

Одлуката по приговорот е конечна.

Педагошката мерка отстранување може да се изрече само за потешка повреда на должноста утврдена со статутот на училиштето.

Педагошката мерка отстранување се применува за учебната година во која е изречена.

На ученикот може да му се изрече педагошка мерка отстранување од училиштето во текот на целата учебна година.

Член 58

Начинот за изрекување на педагошките мерки поблиску се утврдува со упатство што го донесува министерот.

V-a. СОВЕТУВАЊЕ НА РОДИТЕЛИТЕ

Член 58-a

(1) Родителот односно старателот се упатува на советување ако:

- ученикот во текот на наставната година има негативна оценка по три или повеќе предмети,
- ученикот има направено повеќе од десет неоправдани или 100 оправдани изостаноци,
- ученикот е недисциплиниран,
- ученикот го навреди наставникот,
- ученикот учествува во тепачки или други форми на насилство,
- ученикот покажува асоцијално или антисоцијално однесување,
- ученикот се однесува неморално или неетички и
- во краток период на ученикот значително му опадне успехот.

(2) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката повикува на советување најмалку еден родител, односно старател од ставот (1) на овој член со покана упатена преку телефон, по пошта или со лична достава.

(3) Ако поканата се однесува за асоцијално или антисоцијално однесување на ученикот, односно неморално или неетичко однесување на ученикот, пред да се испрати поканата се бара стручно мислење од Педагошката служба.

(4) Педагошката служба, во рок од десет дена од приемот на барањето доставува стручно мислење за однесувањето на ученикот од ставот (3) на овој член.

(5) Поканата за советување на родителот, односно старателот треба да биде нумерирана и да се достави најмалку осум дена пред одржувањето на советувањето.

(6) Формата и содржината на поканата за советување ги утврдува министерот.

(7) Ако родителот, односно старателот од оправдани причини не може да се јави на поканата е должен за отсуството да го извести одделенскиот, односно раководителот на паралелката, пред одржувањето на советувањето или во рок од три дена по советувањето.

(8) Одделенскиот, односно раководителот на паралелката го известува психологот, односно педагогот во училиштето за доставената покана за советување на родителот.

(9) Психологот, односно педагогот на училиштето изготвува неделен и месечен план за одржување на советувањето согласно со основите од ставот (1) на овој член.

(10) Со учениците чии родители, односно старатели се упатени на советување заради постапувања на ученикот од ставот (1) на овој член психологот, односно педагогот реализира советување на ученикот, по завршувањето на советувањето на родителите, односно старателите, согласно со Програмата за советување на ученици, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

Член 58-б

(1) Советувањето од членот 58-а на овој закон го врши психологот во училиштето.

(2) Ако во училиштето нема вработено психолог, тогаш советувањето го врши педагогот.

(3) Ако во училиштето нема вработено психолог, односно педагог, тогаш за советувањето се определува педагог или психолог од друго средно училиште.

(4) Психологот или педагогот од ставот (3) на овој член за општинските средни училишта го определува општината, односно градот Скопје, а за државните средни училишта го определува министерот, од редот на педагозите, односно психолозите од општината, односно градот Скопје.

(5) Советувањето се врши во групи согласно со неделниот и месечниот план од членот 58-а став (9) на овој закон.

(6) Бројот на родителите во групите не може да биде поголем од 20.

(7) Советувањето се реализира во два термини во траење од 60 минути.

(8) На советувањето на родителот, односно старателот, педагогот, односно психологот е должен да постапува согласно со Програмата за советување на родители, која на предлог на Педагошката служба ја донесува министерот.

(9) Психологот, односно педагогот при советувањето на родителите не смее да ја злоупотребува својата функција.

Член 58-в

(1) За одржаното советување на родителот, односно старателот, психологот, односно педагогот води записник со листа на присуство.

(2) Формата и содржината на записникот за советување ги утврдува министерот.

Член 58-г

Ако родителот, односно старателот повеќе од четири пати по кој било основ од членот 58-а став (1) на овој закон, се повикува на советување, на секое следно советување присуствува и претставник од Педагошката служба.

Член 58-д

Ако родителот, односно старателот не се јави на советувањето и по третата покана се известува Центарот за социјални работи.

Член 58-ѓ

Педагошката служба, за родителите кои не се јават-иле на поканата за советување и истите не го оправдале своето отсуство поднесува предлог за поведување прекршочна постапка до Државниот просветен инспекторат.

VI. НАСТАВНИЦИ И СТРУЧНИ СОРАБОТНИЦИ

Член 59

Вон сила

Член 59-а

Во средното училиште работните места на вработените се:

- работни места на административни службеници,
- работни места на даватели на јавни услуги во средното образование и
- работни места на помошно-технички лица.

Член 59-б

(1) Вработените во средните училишта кои вршат работи од административна природа заради остварување на дејноста средно образование имаат статус на административни службеници.

(2) За вработените од ставот (1) на овој член се утврдуваат следните нивоа на работни места:

- категорија В - стручни
- ниво В1 советник за нормативно правни работи (секретар) и советник за сметководствени работи (сметководител),
- категорија Г помошно - стручни
- ниво Г1 самостоен референт (технички секретар кој врши благајнички и други слични работи) и
- ниво Г2 виш референт (благајник и технички секретар).

Член 59-в

(1) Вработените во јавните средни училишта кои вршат воспитно-образовна работа во дејноста средно образование, имаат статус на даватели на јавни услуги и се вработуваат согласно со одредбите од Законот за наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта.

(2) За останатите вработените кои се даватели на јавни услуги, а не се вработуваат согласно со одредбите од Законот за наставници и стручни соработници во основните и средните училишта, се утврдува следната категорија и ниво на работни места:

- категорија Ј други даватели на јавни услуги
- ниво Ј1 воспитувач, соработник во практична настава - демонстратор, лаборант, раководител на работилница и други.

- категорија Н координатор за практично образование
- ниво Н1 координатор за практично образование и
- категорија Њ кариерен советник и образовен асистент
- ниво Њ1 кариерен советник, образовен асистент,

(3) За вработените од ставот (2) на овој член, се применуваат одредбите од овој закон, прописите од областа на вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

Член 59-г

(1) Вработените во средните училишта кои вршат помошно- технички работи, имаат статус на помошно-технички лица и за нив се применуваат одредбите од овој закон, Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

(2) За вработените од ставот (1) на овој член се утврдуваат следниве подгрупи, категории и нивоа на работни места:

- подгрупа 1 категорија А ниво А1 хигиеничар, ложач-ракувач на парни котли, економ-домаќин и хаус-мајстор и други,
- подгрупа 2 категорија А ниво А1 чувар и други,
- подгрупа 3 категорија А ниво А1 возач,
- подгрупа 4 категорија А ниво А1 сервирка-садомијач, готвач и други и
- подгрупа 5 категорија А ниво А1 општ работник, перачка, негувател и други.

Член 59-д

(1) Директорот, по претходно мислење на Министерството за информатичко општество и администрација и претходна согласност од градоначалникот на општината/градот Скопје на чија територија е средното училиште и од Министерството за образование и наука донесува годишен план за вработување во средните училишта согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(2) Директорот, по претходно мислење на Министерството за информатичко општество и администрација и претходна согласност од Министерството за образование и наука донесува годишен план за вработување во државните средни училишта за следната година, согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

Член 60

(1) Воспитувачот го избира директорот на средното училиште со ученички дом по пат на јавен оглас и заснова работен однос на определено време до завршување на учебната година.

(2) Јавниот оглас од ставот (1) на овој член, се објавува во најмалку два дневни весника, од кои најмалку во еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. Огласот трае најмалку три до најмногу осум работни дена од денот на објавувањето.

(3) Средното училиште, пред да распише јавен оглас за вработување, потребата од воспитувач на определено време ја обезбедува со воспитувач со соодветно образование со неполн фонд на работни часови од друго јавно средно училиште во општината, по обезбедена согласност за вработување на определено работно време од Министерството.

Член 61

(1) За воспитувач во средно училиште со ученички дом може да се вработи лице кое ги исполнува следниве услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да има соодветно образование согласно со нормативот за воспитувач и
- добиена согласност за вработување на определено време од Министерството.

(2) Приправничкиот стаж на воспитувачот по правило трае една година, за кој период му се определува ментор, кој ја следи работата на приправникот и подготвува извештај за неговата подготвеност за полагање на стручниот испит, кој го доставува до наставничкиот совет на средното училиште.

(3) Воспитувачот од ставот (1) на овој член, е должен стручниот испит, да го пријави во првиот нареден испитен рок по истекот на приправничкиот стаж.

(4) Приправникот по истекот на приправничкиот стаж полага стручен испит кој го организира Државниот испитен центар преку стручни комисии за спроведување на приправничкиот испит, формирани од директорот на Државниот испитен центар од редот на вработените административни службеници/даватели на јавни услуги во Бирото и Државниот испитен центар и од воспитувачи во средните училишта кои имаат најмалку седум години работен стаж во верифицирана воспитно-образовна установа.

(5) Воспитувачот за полагање на стручниот испит плаќа надоместок, чијашто висина ја утврдува министерот за образование и наука, врз основа на реалните трошоци за спроведување на стручниот испит (подготвување на материјали за полагање, печатење и издавање на уверението за положен стручен испит и слично).

Надоместокот за полагање на стручен испит е приход на Државниот испитен центар.

(6) Воспитувачот кој нема да го положи стручниот испит, е должен повторно да го пријави и полага испитот во наредниот испитен рок. Доколку не го положи и во наредниот испитен рок, му престанува работниот однос во средното училиште.

(7) На воспитувачот кој го положил стручниот испит му се издава уверение за положен стручен испит, најдоцна во рок од 15 дена од денот на полагањето на стручниот испит. Уверението го издава Државниот испитен центар, а го потпишува директорот на Државниот испитен центар. Уверението се издава во три примероци, од кои едниот примерок му се доставува на воспитувачот кој го положил стручниот испит, вториот се доставува до средното училиште и се приложува во неговото персонално досие, а третиот се чува во архивата на Државниот испитен центар.

(8) За издадените уверенија од ставот (7) на овој член, Државниот испитен центар води електронска евиденција.

(9) Програмата за полагање на стручниот испит на воспитувачот ја донесува министерот, на предлог на Бирото.

(10) Формата и содржината на уверението за положен стручен испит за воспитувач, ги пропишува министерот, на предлог на Државниот испитен центар.

(11) Нормативот за воспитувач од ставот (1) алинеја 2 на овој член, го утврдува министерот, на предлог на Бирото.

Член 62

(1) Кандидатите за вработување се пријавуваат на јавниот оглас од член 60 став (1) од овој закон, преку поднесување на пријава и приложување на докази за исполнување на условите за работното место.

(2) Комисијата за селекција, која ја формира директорот на средното училиште, е составена од три члена од редот на вработените воспитувачи, наставници и стручни соработници во јавното средно училиште, е должна во рок од три дена од истекот на рокот за пријавување на огласот да провери дали кандидатите ги доставиле задолжителните докази за исполнување на условите од огласот, доколку со посебен закон не е поинаку уредено.

(3) По извршената проверка на документацијата на кандидатите, Комисијата за селекција документацијата за кандидатите кои ги исполнуваат условите ги доставува до училишниот одбор. Училишниот одбор му предлага на директорот кандидат за воспитувач.

(4) Воспитувачите кои се вработуваат на постојни работни места испразнети по основа на пензионирање, боледување, отказ, смрт, преземање или друго, а за кои работни места биле обезбедени финансиски средства, можат да засноваат работен однос без објавен јавен оглас, на определено време, најмногу до три месеци со согласност од градоначалникот за општинските средни училишта, училиштата на Град Скопје, односно министерот за државните средни училишта.

Член 63

(1) Во дејноста на средното образование трансформацијата на работниот однос од определено на неопределено време на воспитувач во средно училиште со ученички дом е дозволена, само ако:

- воспитувачот има работен стаж повеќе од две години во воспитно-образовна установа верифицирана од Министерството, со прекин или без прекин,
- воспитувачот е на работното место за кое се бара трансформација, испразнето по основа на пензионирање, отказ, смрт или други основи и се обезбедени финансиски средства,
- воспитувачот ги исполнува условите предвидени во нормативот за воспитувач,
- работодавачот утврди дека има трајна потреба од воспитувач и истото нема да предизвика престанок на работен однос на веќе вработениот наставен и друг кадар поради деловни причини (технолошки вишок),
- воспитувачот има положен стручен испит и
- е добиена согласност за трансформација на работен однос од Министерството.

(2) Барањето за трансформација на работен однос, средното училиште го доставува до Комисијата за трансформација на работен однос (во натамошниот текст: Комисијата за трансформација), која ја формира градоначалникот на општината/грамот Скопје, односно министерот за државните средни училишта и е составена од три члена, и тоа: по два члена од општината/грамот Скопје, односно Министерството, и еден член од репрезентативниот синдикат за образование. Претседател на Комисијата за трансформација е еден од претставниците од општината/грамот Скопје, односно Министерството.

(3) Комисијата за трансформација се формира за период од три години.

(4) Кон барањето за трансформација на работниот однос, средното училиште до Комисијата за трансформација доставува:

- извештај за остварен работен стаж од Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија,
- изјава од директорот на средното училиште дека постојното работно место за кое се бара трансформација е испразнето по основа на пензионирање, отказ, смрт или други

основи и се обезбедени финансиски средства,

- изјава од директорот на средното училиште дека има трајна потреба од лицето и нема да предизвика престанок на работен однос на веќе вработениот наставен и друг кадар поради деловни причини (технолошки вишок),
- копија од диплома/уверение за завршено соодветно образование согласно со нормативот,
- копија од уверение за положен стручен испит и
- анализа на работните места на ниво на средното училиште.

(5) Комисијата за трансформација врши проверка на доказите од ставот (4) на овој член и изготвува извештај со предлог за трансформација само за лицата кои ги исполнуваат условите за трансформација на работен однос. Извештајот со предлогот потребно е да содржи и анализа на работните места на ниво на средно училиште и на општина/град Скопје, и истиот задолжително треба да биде потпишан од сите членови на Комисијата за трансформација.

(6) Комисијата за трансформација за општинските средни училишта, односно училиштата на Град Скопје извештајот со предлогот од ставот (5) на овој член, го доставува до Министерството.

(7) На воспитувачите кои не ги исполнуваат условите од ставот (1) на овој член, Комисијата за трансформација ги враќа документите на средното училиште со образложение, во рок од седум дена од денот на разгледувањето на истите.

(8) Директорот на средното училиште врз основа на известувањето од ставот (7) на овој член, во рок од седум дена од денот на добивањето на известувањето донесува одлука за одбивање на трансформација на работниот однос.

(9) Воспитувачот кој не е задоволен од одлуката од ставот (8) на овој член, има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на одлуката, до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(10) Жалбата од ставот (9) на овој член, може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или преку посредник за административни услуги за електронски пат, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(11) Министерството врз основа на извештајот со предлогот од ставот (5) на овој член,

за лицата кои ги исполнуваат условите за трансформација на работен однос, во рок од 10 работни дена, дава согласност за трансформација на работниот однос.

(12) Директорот на средното училиште врз основа на дадената согласност од ставот (11) на овој член, во рок од седум дена од денот на добивањето на согласноста, донесува одлука за трансформација на работниот однос.

Член 64

Вработените во средното училиште мораат да бидат лекарски прегледани до почетокот на учебната година, согласно прописите од областа на здравствената заштита.

На лице кое боледува од душевна болест, алкохолизам и наркоманија му престанува работниот однос во средното училиште на начин утврден со закон.

Утврдувањето на психофизичките способности на вработените во средното училиште односно заболеноста од одредени душевни болести, алкохолизам и наркоманија се врши согласно со Законот за здравствена заштита.

VI-a ОБЕЗБЕДУВАЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ НА РАБОТАТА НА СРЕДНОТО УЧИЛИШТЕ

Член 64-a

(1) Квалитетот на работата на средното училиште се мери преку самоевалуација, интегралната евалуација и надворешни мерења на постигнувањата на учениците, оценување на работата на наставниците, стручните соработници, како и анкетирање од страна на Министерството, кои се вршат согласно закон.

(2) Министерството, најмалку еднаш во годината спроведува електронско анкетирање на учениците, нивните родители и старатели, воспитувачите, наставниците и стручните соработници и директори во средните училишта, со цел добивање повратни информации за квалитетот на воспитно образовниот процес во средните училишта и врз основа на кои информации презема активности за подобрување на работата на средните училишта.

Член 64-б

(1) На секои две учебни години средното училиште врши самоевалуација за сопствената работа и постигнувањата.

(2) Самоевалуацијата ја спроведува училишна комисија составена од пет члена од редот на наставниците, стручните соработници, воспитувачите и родителите односно старателите, која ја формира директорот.

(3) Подрачјата за самоевалуацијата се усогласени со подрачјата од интегралната евалуација, согласно со прописите од областа на просветната инспекција.

(4) Комисијата од ставот (2) на овој член, изготвува извештај за извршената самоевалуација со предлог на мерки за подобрување на квалитетот на воспитно-образовната работа кој го доставува до училишниот одбор, директорот на средното училиште и основачот, а за во државните средни училишта до училишниот одбор, директорот на училиштето и Министерството.

(5) Училишниот одбор и директорот треба да ги имаат предвид препораките од спроведената самоевалуација при изработка на годишната програма за работа и развојната програма.

(6) Бирото и Центарот преку советодавни посети даваат упатства, стручни совети и поддршка во процесот на спроведување на самоевалуацијата.

(7) Начинот на спроведување на самоевалуацијата, формата, содржината и начинот на изготвување на извештајот, ги пропишува министерот, на предлог на Бирото, Центарот и Државен испитен центар.

Член 64-в

(1) Резултатите од самоевалуацијата на средните училишта се објавуваат на интернет страницата на средното училиште.

(2) Извештајот со резултатите од самоевалуацијата средното училиште во електронска форма го доставува до Државниот испитен центар, во рок од 30 дена од денот на завршувањето на самоевалуацијата.

(3) Државниот испитен центар на својата интернет страница, во рок од 15 дена од денот на добивањето, ги објавува извештаите од ставот (2) на овој член.

(4) Државниот испитен центар на секои две години изработува национален извештај со сознанија и наоди од резултатите од самоевалуациите, во кој извештај дава и препораки за мерки за подобрување на резултатите и истиот го објавува јавно на својата интернет страница и го доставува до Министерството.

Член 64-г

(1) Следењето и вреднувањето на работата на наставниците и стручните соработници во средното училиште, го врши директорот, како и Бирото и Центарот.

(2) Следењето и вреднувањето од став (1) на овој член, се однесува на квалитетот на работата и постигнувањето на компетенциите и стандардите на наставниците и стручните соработници. Врз основа на сознанијата од следењето и вреднувањето, наставникот и стручниот соработник добива извештај со повратна информација и насоки за понатамошна работа, што се чува во досието на наставникот, односно стручниот соработник. Извештаите од следењето и вреднувањето на наставниците и стручните соработници се користат за унапредување на работата на средното училиште и за кариерно напредување на наставниците и стручните соработници.

(3) Начинот на следењето и вреднувањето на работата на наставниците и стручните соработници, го утврдува министерот, на предлог на Бирото и Центарот.

Член 64-д

(1) Надворешните мерења на постигнувањата на учениците ги спроведува Државниот испитен центар.

(2) Надворешните мерења на постигнувањата на учениците ги опфаќа меѓународните тестирања по одделни наставни предмети и области.

Член 64-ѓ

(1) Училиштата, односно учениците учествуваат во меѓународни тестирања спроведени од Државниот испитен центар, по претходна согласност од министерот.

(2) Извештаите од меѓународните тестирања се објавуваат на интернет страницата на Државниот испитен центар.

(3) Државниот испитен центар подготвува Национален извештај со сознанија, наоди и препораки од резултатите од меѓународните тестирања во кои учествувале учениците од средните училишта.

(4) Националниот извештај од ставот (3) на овој член, се доставува до Министерството и се објавува на интернет страницата на Државниот испитен центар.

Член 64-е

- (1) Државниот просветен инспекторат во средното училиште врши интегрална евалуација за работа на средното училиште, согласно закон.
- (2) Интегралната евалуација во делот на следењето на квалитетот на работата на средното училиште, ги опфаќа подрачјата согласно со прописите од областа на просветната инспекција.
- (3) Извештајот од извршената интегрална евалуација со предлог мерки, Државниот просветен инспекторат го доставува до средното училиште и основачот, а за државните средни училишта до Министерството.
- (4) Конечниот извештај за извршената интегрална евалуација, Државниот просветен инспекторат во електронска верзија, во рок од седум дена од изготвувањето на конечниот извештај го доставува до Државниот испитен центар и го објавува на својата интернет страница.
- (5) Државниот испитен центар на својата интернет страница го објавува конечниот извештај од ставот (4) на овој член.
- (6) Училишниот одбор и директорот задолжително ги земаат предвид препораките од спроведената интегрална евалуација при изработка на годишна програма за работа и развојната програма.

Член 65

Вон сила

Член 66

Вон сила

Член 67

Вон сила

Член 68

Вон сила

Член 68-а

Вон сила

Член 69

Вон сила

Член 69-а

Вон сила

Член 70

Вон сила

Член 70-а

Избришан

Член 71

Вон сила

Член 72

Вон сила

Член 72-а

Вон сила

VII. ПЕДАГОШКА ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 73

Педагошката документација во смисла на овој закон опфаќа главна книга на учениците, главна книга на завршен испит, главна книга на матурски испит, главна книга на меѓународна матура, главна книга на средно специјалистичко образование, диплома, свидетелство, уверение за стручно оспособување, уверение за работно оспособување, ученичка книшка и преведница.

Главната книга на учениците, главната книга на завршен испит, главната книга на матурски испит, главната книга на меѓународна матура, главната книга на средно специјалистичко образование се документи од трајна вредност.

Член 74

(1) Педагошката документација во средните училишта се води и издава на македонски јазик со употреба на кирилското писмо.

(2) За припадниците на заедниците кои наставата ја следат на јазик различен од македонскиот јазик, педагошката документација се води и издава на македонски јазик со употреба на неговото кирилско писмо и на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

(3) Дневникот на паралелка се води на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

(4) Дневникот на паралелката наставникот го води задолжително и во електронска форма (е-дневник) на неделна основа, преку веб апликација која ја администрира Министерството.

(5) Во средните училишта се води педагошка евиденција.

(5) За учениците во приватните средни училишта со настава на странски јазик, дипломата и свидетелството се издаваат на македонски јазик со употреба на кирилското писмо и на јазикот и писмото на кој се изведува наставата.

Член 75

Дипломата, свидетелството, уверението за стручно оспособување, уверението за работно оспособување, ученичката книшка и преведницата се јавни исправи.

Јавните исправи се издаваат во еден примерок. Во случај издаденото свидетелство да се изгуби или уништи средното училиште издава втор примерок.

Член 76

Лицето кое ја изгубило јавната исправа од член 75 на овој закон, а средното училиште или друга организација кај која се чува документацијата од средните училишта не може да издаде втор примерок заради тоа што документацијата е уништена или изгубена, може да бара признавање на образование во вонпроцесна постапка.

Член 77

Поблиски прописи за начинот на водењето, формата и содржината на педагошката евиденција и документација, донесува министерот.

VIII. НОСТРИФИКАЦИЈА И ЕКВИВАЛЕНЦИЈА НА СВИДЕТЕЛСТВА СТЕКНАТИ ВО СТРАНСТВО

Член 78

Државјанин на Република Северна Македонија кој во странство завршил средно образование или завршил одделна година од средното образование, има право да бара нострификација или признавање на еквиваленција во согласност со овој закон, доколку со меѓународните договори не е поинаку определено.

Странски државјанин и лице без државјанство има право да бара нострификација или признавање на еквиваленција на свидетелство стекнато во странство.

Член 79

Под нострификација се подразбира признавање на свидетелство стекнато во странство, а под еквиваленција се подразбира изедначување на свидетелството стекнато во странство со свидетелство стекнато во Република Северна Македонија.

Нострификација, односно признавање на еквиваленција на свидетелство стекнато во странство врши Министерството.

Член 80

Свидетелството стекнато во странство со извршената нострификација и со признавање на еквиваленција се изедначува со соодветно свидетелство издадено во Република Северна Македонија.

Член 81

Во постапката за нострификација и признавање на еквиваленција на диплома или свидетелство стекнато во странство, односно нивна еквиваленција се зема предвид:

- системот на образование во државата во која дипломата или свидетелството е стекнато;
- траењето на образованието;
- наставниот план и програми;
- правата што дипломата или свидетелството ги дава на имателот во земјата каде што е стекната и
- други околности од значење за нострификација и еквиваленција.

Член 82

Доколку во постапката за нострификација, односно признавање на еквиваленција се утврди дека програмата за завршено образование во странство, битно отстапува од програмата за соодветно, односно средно образование во Република Северна

Македонија со која се споредува, нострификацијата, односно еквиваленцијата се условува со полагање предмети.

Член 83

(1) Кон барањето за нострификација и признавање на свидетелството и диплома стекнати во странство барателот поднесува барање со потребната документација:

- оригинал сведителство или диплома и две копии од сведителството или дипломата заверени на нотар,
- превод на македонски јазик од овластен судски преведувач на сведителството или дипломата во два примероци, од кои еден заверен на нотар,
- извод од матичната книга на родените за родени во Република Северна Македонија и две копии од истиот,
- извод од матичната книга на родените за лица кои не се родени во Република Северна Македонија во оригинал или копија заверена на нотар и два примероци преведени од овластен судски преведувач, еден заверен на нотар,
- доказ за државјанство на Република Северна Македонија,
- доказ за државјанин на друга држава, ако не е државјанин на Република Северна Македонија, во оригинал и два примероци од доказот преведен од овластен судски преведувач, од кои еден заверен на нотар,
- доказ за претходно завршено образование и две копии од истиот и
- оригинален примерок од уплатница за уплатените средства за нострификација на свидетелство или диплома стекната во странство.

(2) Образецот на барањето од став (1) на овој член и потребната документација за нострификација и признавање на свидетелството и диплома стекнати во странство ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на образованието во согласност со министерот за информатичко општество и администрација.

(3) Овластеното службено лице од Министерството кое ја води постапката за нострификација и признавање на свидетелството и диплома стекнати во странство е должно во рок од три дена од денот на приемот на барањето за нострификација, по службена должност да побара документација од став (1) алинеите 3 и 5 на овој член за која надлежниот јавен орган води службена евиденција.

(4) Овластеното службено лице од надлежен јавен орган од кој е побарана документацијата од од став (1) алинеите 3 и 5 на овој член е должно да ја достави бараната документација во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(5) Ако барањето од ставот (1) на овој член не содржи комплетна документација, Комисијата во рок до 15 дена од приемот на барањето, го известува писмено лицето да ја достави документацијата која недостасува.

Член 84

Лицето кое поднело барање за нострификација, односно признавање на еквиваленција на диплома или свидетелство стекнати во странство, може условно да ја посетува наредната наставна година, доколу постапката не е завршена до истекот на рокот за упис на ученици во училиште.

Ученикот чие свидетелство врз основа на извршена нострификација, односно признавање на еквиваленција дава право на запишување во пониска година од годината која условно ја посетува, се префрлува во соодветната година на образование и со тоа се поништува условното запишување.

Член 85

(1) Решение за нострификација и решение за признавање на еквиваленција на свидетелството стекнато во странство донесува Министерството, во рок од 60 дена од денот на поднесување на барањето за нострификација, односно еквиваленција, по предлог на комисија.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член ја формира министерот и е составена од истакнати стручни лица, со високо образование и со најмалку седум години работно искуство во воспитно-образовната дејност или во орган на државната управа надлежен за работите на образованието.

(3) Повеќе од половината членови на комисијата од ставот (2) на овој член се од воспитно-образовната дејност.

(4) Против решението за одбивање на нострификацијата, односно еквиваленцијата, може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен во рок од 15 дена од денот на приемот на решението.

Член 85-а

(1) Надоместокот на трошоците во постапката за признавање и еквиваленција и постапката за признавање, се утврдува врз основа на направените реални трошоци.

(2) Од трошоците во постапката за признавање и еквиваленција и постапката за признавање се ослободуваат корисниците на гарантирана минимална помош, лица без државјанство, баратели на азил, лица бегалци, лица со статус на признаен бегалец, лица под супсидијарна заштита и лица под привремена заштита кои престојуваат во Република Северна Македонија.

(3) Висината на надоместокот од став (1) на овој член, ја утврдува министерот.

Член 86

Министерството ја чува документацијата од извршената нострификација, односно еквиваленција и за тоа води евиденција.

(2) Заради контрола на работењето на Комисијата од член 85 став (1) од овој закон, министерот формира Комисија за контрола на признавање и еквиваленција, во која членуваат по еден претставник од Министерството, Бирото, Центарот, Државниот просветен инспекторат и Државниот испитен центар и двајца наставници/стручни соработници од јавните средни училишта, со најмалку десет години стаж во институциите, односно училиштата.

(3) Комисијата за контрола на признавање и еквиваленција, контролата ја врши најмалку еднаш годишно по случаен избор во обем на 20% на спроведените постапки за признавање и еквиваленција и подготвува извештај кој го доставува до министерот.

(4) На членовите на комисијата од ставот (2) на овој член, им следува надоместок чија висина ја утврдува министерот, врз основа на бројот на контролирани постапки за признавање и еквиваленција.

Член 87

(1) Поблиски прописи за начинот на водење на евиденцијата и за содржината и обликот на обрасците донесува министерот.

(2) Учениците кои се образуваат по наставна програма за музичко и балетско образование, полагаат полугодишен и годишен испит, согласно наставните програми.

(3) Оценувањето на учениците кои работат по ИОП и модифицирана програма, на предлог на Бирото и Центарот, го пропишува министерот.

(4) Во средното училиште се оценува и поведението на ученикот на крајот на првото и на второто полугодие. Поведението се оценува со: примерно, добро и незадоволително.

(5) Со оценка за поведение не се оценуваат вонредните ученици.

IX. УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ ВО СРЕДНОТО УЧИЛИШТЕ

Член 88

Орган на управување во јавното средно училиште е училишниот одбор.

Училишниот одбор во јавното средно училиште е составен од 12 члена, и тоа: четири претставника од наставниците, три претставника од родителите, односно старателите на учениците, три претставника од основачот и по еден претставник од Министерството и од деловната заедница.

Претставникот од деловната заедница учествува во работата на училишниот одбор, но нема право на учество при гласањето и донесувањето на одлуките.

Претставниците од родителите, односно старателите на учениците, од основачот и од Министерството не можат да бидат именувани, односно избирани од редот на вработените во училиштето.

Претставниците на основачот за државните средни училишта ги именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија, а за општинските и училиштата на Градот Скопје, советот на општината, односно Советот на Градот Скопје.

Претставниците од родителите, односно старателите на учениците ги именува и разрешува советот на родителите, претставниците на наставниците ги именува и разрешува наставничкиот совет на училиштето, претставниците на Министерството ги именува и разрешува министерот, а претставниците на деловната заедница ги предлагаат коморите во Република Северна Македонија.

Членовите на одборот освен претставниците од родителите на учениците се именуваат за период од четири години, со право на уште еден избор.

Претставниците од родителите на учениците се именуваат за периодот до завршувањето на средното образование на нивното дете.

Училишниот одбор од редот на своите членови избира претседател.

Одлуките на училишниот одбор се донесуваат со мнозинство гласови од вкупниот број членови на одборот кои имаат право на учество при гласањето и донесувањето на одлуките..

Член 89

Училишниот одбор на државното средно училиште:

- донесува статут;
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа до Министерството;
- предлага годишен финансиски план до Министерството;
- предлага завршна сметка до Министерството;
- објавува јавен оглас за избор на директор во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Северна Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.;
- врши интервју со кандидатите за директор;
- врши избор на директор од пријавените кандидати на објавен јавен оглас за именување на директор;
- поднесува предлог до директорот за престанок на работниот однос на лицата од членот 70 ставови 1 и 2 на овој закон;
- одлучува по приговорите и жалбите на вработените во училиштето;
- одлучува по жалбите на ученици, родители, односно старатели на ученици и
- разгледува и други прашања утврдени со статутот на државното училиште.

Член 89-а

Училишниот одбор на општинското средно училиште, односно средното училиште на Градот Скопје:

- донесува статут;
- предлага годишна програма за работа и извештај за работа до советот на општината;
- предлага годишен финансиски план до основачот;
- предлага завршна сметка до основачот;
- објавува јавен оглас за именување на директор;
- врши интервју со кандидатите за директор;
- од пријавените кандидати на објавениот јавен оглас за именување на директор, му предлага на градоначалникот на општината еден кандидат;
- поднесува предлог до директорот за престанок на работниот однос на лицата од членот 70 ставови 1 и 2 на овој закон;
- одлучува по приговорите и жалбите на вработените во училиштето;
- одлучува по жалбите на ученици, родители, односно старатели на ученици и
- разгледува и други прашања утврдени со статутот на општинското училиште.

Член 89-б

Доколку Државниот просветен инспекторат оцени дека во училиштето битно е нарушен воспитно-образовниот процес, врши вонредна интегрална евалуација и го задолжува училиштето причините за нарушувањето да ги отстрани во рок од една година од денот на добивањето на извештајот за извршената интегрална евалуација.

Барање за вонредна интегрална евалуација до Државниот просветен инспекторат можат да поднесат советот на општината, односно Советот на градот Скопје, градоначалникот или советот на родителите.

Член 90

Управувањето и раководењето во средното приватно училиште ги утврдува основачот.

Член 91

(1) Директорот е раководен орган на јавното средно училиште и одговорен за законитост во работата и за материјално-финансиското работење на училиштето.

(2) За директор на јавно средно училиште се избира лице кое ги исполнува следните услови:

- да е државјанин на Република Северна Македонија,
- да има високо образование со стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС (VIA ниво) или завршено најмалку високо образование со траење од четири години (најмалку VII/1 степен),
- да има најмалку пет години работно искуство како наставник или стручен соработник,
- да има уверение за положен испит за директор,
- да има, не постар од пет години, меѓународно признат сертификат или уверение за познавање на англискиот јазик: ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, КЕТ (KET) (Cambridge English) – положен, АПТИС (APTIS) - најмалку ниво Б2 (B2), или да има сертификат, уверение или потврда со кое се потврдува познавањето на еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски) на најмалку ниво Б2 (B2) од Европската референтна рамка за јазици, издадени од установа или институција во државата или странство, регистрирана како давател на оваа услуга, освен за наставниците по предметот англиски јазик, француски јазик и германски јазик,
- во моментот на избор за директор со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- да има општа здравствена состојба за работното место и
- да има програма за работа за период од четири години.

(3) По исклучок, доколку нема пријавено кандидат со положен испит за директор, за директор може да биде избрано и лице кое не положило испит за директор, но е должно истиот да го положи во рок од една година од денот на изборот за директор.

(4) Доколку избраниот директор не го положи испитот за директор во рокот утврден во ставот (3) на овој член, му престанува мандатот на директор.

(5) Оспособување на кандидати за директори на јавните средни училишта и полагањето на испитот по успешно завршената обука го врши Државниот испитен центар, согласно со закон.

(6) Програмата за подготвување и полагање испит за директори и начинот на спроведувањето на испитот ги пропишува министерот, на предлог на Државниот испитен центар.

(7) На кандидатот кој го положил испитот за директор му се издава уверение.

(8) Формата и содржината на уверението за положен испит за директор на јавно средно училиште ги пропишува министерот, на предлог на Државниот испитен центар.

(9) Трошоците за подготовката на кандидатот за полагање на испит за директор и трошоците за полагање на испит за директор паѓаат на товар на кандидатот кој е должен да ги уплати на соодветна сметка на Државниот испитен центар.

(10) Мандатот на директорот на јавното средно училиште трае четири години.

(11) Директорот на општинското средно училиште се избира и разрешува од градоначалникот на општината, согласно со овој закон.

(12) Директорот на средното училиште на Градот Скопје се избира и разрешува од градоначалникот на Градот Скопје, согласно со овој закон.

(13) Директорот на државното средно училиште се избира и разрешува од училишниот одбор, по претходна согласност од Министерството, согласно со овој закон.

(14) На наставник, односно стручен соработник кој е избран за директор на средно училишта му мирува работниот однос додека ги врши работите директор на средно училишта и има право во рок од 15 дена по престанувањето на мандатот, да се врати на работа во училиштето, односно установата каде работел пред да биде избран за директор за вршење на работи кои одговараат на неговиот вид и степен на стручна подготовка.

(15) Ако наставникот, односно стручниот соработник од ставот (14) на овој член, не може да се врати во училиштето каде што работел пред да биде избран за директор,

наставникот односно стручниот соработник се распоредува и заснова работен однос на неопределено работно време на соодветно работно место во друго училиште на подрачјето на општината, односно Градот Скопје.

(16) На наставник и стручен соработник кој се стекнал со звањето наставник-ментор, наставник-советник, стручен соработник-ментор, односно стручен соработник-советник му мирува стекнатото звање додека ги врши работите директор на средно училиште.

Член 92

Директорот на јавно училиште, односно органот на раководење на приватното средно училиште ја организира и раководи воспитно-образовната и друга работа, самостојно донесува одлуки, го застапува училиштето пред трети лица и е одговорен за законитоста на работата на училиштето.

(2) Директорот на средното училиште:

- го застапува и претставува средното училиште и е одговорен за законито работење,
- ја организира, планира и ја води работата на средното училиште,
- ја следи и унапредува воспитно-образовната работа во средното училиште,
- подготвува развојна програма на училиштето,
- подготвува предлог на годишна програма за работа и извештај на училиштето,
- е одговорен за реализација на годишната програма за работа,
- е одговорен за работењето на училишната матурска комисија,
- е одговорен за остварување на правата и обврските на учениците,
- се грижи за спроведување на Етичкиот кодекс на наставниците и стручните соработници, како и Куќниот ред на средното училиште, како и за тоа со однесувањето на учениците и вработените во средното училиште да не се нарушува угледот и достоинството на училиштето,
- е надлежен за пријавување на кој било облик на насилство, злоупотреба и занемарување сторено од или врз ученик или вработените во средното училиште, до надлежните институции утврдени со закон,
- предлага годишен финансиски план до училишниот одбор,
- предлага годишна сметка до училишниот одбор,
- донесува годишен план за јавни набавки,
- врши избор на наставници, стручни соработници и помошно-технички кадар, согласно со закон и актите на средното училиште,
- склучува договор за вработување со избраниот кандидат со статус на административен службеник,
- за време на користење на годишен одмор, боледување, како и во други оправдани случаи на отсуство, определува лице од редот на вработените во средното училиште кое го заменува,

- врши распоредување на наставници, стручни соработници и помошно-технички кадар,
- со решение врши распоредување на административните службеници,
- одлучува за престанок на работен однос на наставници, стручни соработници и воспитувачи и друг административно и помошно-технички кадар согласно со закон и колективен договор,
- врши контрола врз начинот на водењето на професионалните досиеја на наставниците и стручните соработници,
- поттикнува, следи и организира стручно оспособување и усовршување на наставниците и стручните соработници,
- организира менторство за наставниците-приправници, стручните соработници-приправници, воспитувачи-приправници,
- присуствува на часови во наставата согласно со планот за посета на часови од годишната програма за работа на училиштето, за што составува препораки и забелешки од остварената посета кои се приложуваат кон професионалното досие на наставникот,
- ја следи работата на наставниците, стручните соработници и воспитувачи и ги советува,
- определува кариерен советник, на предлог на наставничкиот совет,
- се грижи за соработката со родителите, односно старателите,
- се грижи за имотот на училиштето, превенирајќи негова узурпација и злоупотреба,
- ги известува родителите односно старателите за работата на средното училиште и за измени на правата и обврските на учениците,
- одлучува за воспитно-дисциплинските мерки,
- ја организира и следи работата на училишниот инклузивен тим и други тимови во училиштето,
- ја следи работата на стручните органи во средното училиште,
- ја поттикнува и следи работата на ученичкиот совет,
- обезбедува извршување на одлуките на училишниот одбор,
- ги спроведува одлуките на училишниот одбор,
- одлучува за склучување договори за работните односи,
- го формира училишниот инклузивен тим,
- го формира училишниот тим за училишна интеграција,
- покренува постапка за дисциплинската одговорност на вработените во средното училиште,
- се грижи за соработката на средното училиште со здравствената установа во општината,
- при реализација на меѓународни проекти од областа на образованието се грижи за застапеност на сите наставници и стручни соработници во истите и
- врши други работи согласно со закон и статутот на средното училиште.

(3) Освен работите од став (2) на овој член, директорот на средното училиште со ресурсен центар ги врши и следниве работи:

- врши избор на образовни асистенти кои им даваат поддршка на средните училишта во работата со ученици со попреченост,
- врши распоредување на образовни асистенти кои им даваат поддршка на средните училишта во работата со ученици со попреченост
- поттикнува, следи и организира стручно оспособување и усовршување на образовните асистенти кои им даваат поддршка на средните училишта во работата со ученици со попреченост и
- во рамките на средното училиште е одговорен за спроведување на сите видови испити на учениците, како и меѓународни тестирања на учениците.

Директорот на државното училиште поднесува извештај за материјалното работење на училиштето во текот на учебната година до училишниот одбор и до Министерството, а директорот на општинското, односно училиштето на Град Скопје до училишниот одбор на училиштето и до надлежниот орган на единицата на локалната самоуправа.

Министерот, односно органот на локалната самоуправа имајќи го предвид мислењето на училишниот одбор, а во основа на извештаите на директорите на јавните училишта, ја оценува нивната работа.

Член 92-а

Градоначалникот, за општинските средни училишта, односно средни училишта на Градот Скопје, три месеци пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука училишниот одбор да распише јавен оглас за избор на директор.

За државните средни училишта училишниот одбор три месеци пред истекот на мандатот на постојниот директор донесува одлука да распише јавен оглас за избор на директор.

Во објавениот јавен оглас во јавните гласила се утврдуваат условите кои треба да ги исполнува кандидатот за директор, потребната документација, времето на траење на јавниот оглас и рокот во кој ќе се изврши изборот.

Пријавените кандидати ги доставуваат потребните документи согласно со огласот до училишниот одбор.

Пристигнатите документи ги прегледува тричлена комисија избрана од училишниот одбор чија надлежност се утврдува со статутот на училиштето.

Комисијата е должна во рок од пет дена по завршувањето на огласот да ги разгледа пристигнатите документи.

На кандидатите кои не ги исполнуваат условите предвидени во огласот им се враќаат документите со образложение.

Училишниот одбор може да побара дополнителни документи од кандидатите кои ги исполнуваат условите согласно со одредбите во статутот на училиштето.

Членовите на училишниот одбор и претставник од Бирото за развој на образованието вршат интервју со кандидатите кои ги исполнуваат условите за директор.

Училишниот одбор на општинското средно училиште, во рок од седум дена од извршениот разговор со кандидатите, до градоначалникот предлага еден кандидат за избор на директор.

Училишниот одбор на државното средно училиште, во рок од седум дена од извршениот разговор со кандидатите му предлага на министерот кандидат за избор на директор и врши избор на директор.

Градоначалникот, во рок од 15 дена од денот на добивањето на предлогот, врши избор на директор.

Доколку градоначалникот во рокот утврден во ставот 10 од овој член не избере директор, должен е во рок од три дена да го извести училишниот одбор со писмено образложение за причините.

Училишниот одбор во рок од седум дена од денот на приемот на известувањето од ставот 13 на овој член, на градоначалникот му доставува еден предлог за избор на директор.

Градоначалникот е должен во рок од пет дена од денот на добивањето на предлогот да го избере кандидатот предложен од училишниот одбор.

Кандидатите кои не се избрани, во рок од 15 дена од денот на приемот на одлуката на градоначалникот, имаат право на жалба по однос на спроведувањето на постапката за избор на директор на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

Против одлуката на комисијата од ставот (16) на овој член кандидатот може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Член 92-б

- (1) Во средното училиште со 300 до 500 ученици, може да се назначи помошник на директорот за вршење на раководни и педагошки работи, кој извршува работни задачи на помошник на директор со половина од работното време, а половина од работното време ги извршува работните задачи како наставник, односно стручен соработник во средното училиште.
- (2) Во средното училиште со 501 до 1000 ученици, може да се назначи помошник на директорот за вршење на раководни и педагошки работи, кој извршува работни задачи на помошник на директорот со полно работно време.
- (3) Во средното училиште со повеќе од 1000 ученици, може да се назначат двајца помошници на директорот за вршење на раководни и педагошки работи, кои извршуваат работни задачи на помошник на директорот со полно работно време.
- (4) Во средното училиште со ресурсен центар, може да се назначи помошник на директорот за вршење на раководни и педагошки работи, кој извршува работни задачи на помошник на директорот со полно работно време.
- (5) За помошник на директорот се назначува лице од редот на наставниците и стручните соработници, вработени во средното училиште на неопределено работно време и има најмалку три години работно искуство во областа на образованието.
- (6) Помошникот на директорот го назначува и разрешува директорот на средното училиште.
- (7) Помошникот на директорот ги врши работите за кои писмено го овластил директорот и го заменува во негово отсуство заради боледување, службено отсуство и други оправдани причини.
- (8) Директорот за извршување на одделни задачи од својата надлежност и за замена во времето на оправдано отсуство, ако во средното училиште нема помошник на директор, овластува наставник, стручен соработник или секретар од средното училиште кој ќе го заменува, но не подолго од три месеци.

Член 93

Директорот на јавното училиште може да биде разрешен особено:

- на лично барање;
- во случај на направена повреда при извршување на закони, други прописи и општи акти утврдена од страна на Државниот просветен инспекторат и
- ако не ја остварува програмата за работа и не се реализираат плановите и програмите за воспитно-образовна работа

- ако по негова вина е нанесена штета на учениците, односно на нивните родители или старатели и на општествената заедница
- ако дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на училиштето;
- ако дозволи организирање на дејности и активности што се во спротивност со плановите и програмите;

(2) Директорот на средното училиште се разрешува во рок од 15 дена од страна на градоначалникот, пред истекот на мандатот, ако не постапи согласно член 70-а ставовите (11) и (12) од овој закон.

(3) Директорот се разрешува од страна на министерот во рок од 15 дена по истекот на рокот од став (2) на овој член, доколку градоначалникот не постапи согласно став (2) на овој член.

Член 93-а

(1) Директорот на средното училиште како орган на раководење има право на плата и надоместоци од плата, според услови и критериуми утврдени со овој закон или колективен договор.

(2) Платата на директор во средно училиште се пресметува во бруто-износ, се исплатува во нето паричен износ еднаш месечно во тековниот месец за претходниот месец, а се состои од:

- основната бруто-плата и
- дел од плата за работен стаж.

(3) Основната бруто-плата на директорот се пресметува така што основната бруто плата на наставник/наставник во средно училиште со ресурсен центар (наставник во училишта за ученици со посебни потреби)/наставник кој изведува индивидуална настава се зголемува за соодветен процент во зависност од бројот на паралелките и тоа:

- за директор на средно училиште со над 50 паралелки се зголемува за 49%,
- за директор во средно училиште од 37 до 50 паралелки се зголемува за 34%,
- за директор во средно училиште со ресурсен центар се зголемува за 34%,
- за директор во средно училиште од 17 до 36 паралелки се зголемува за 30%,
- за директор во средно училиште до 16 паралелки се зголемува за 22% и
- за помошник директор се зголемува за 9%.

(4) Доколку во средното училиште со ресурсен центар кој во својот состав има ученички дом се сместуваат и ученици/студенти согласно со Законот за ученичкиот стандард, односно Законот за студентскиот стандард, платата на директорот се

зголемува за 15%.

(5) Делот на плата за работниот стаж на директорот на средно училиште се вреднува во износ од 0,5% од основната бруто-плата на директор за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

Член 93-б

Доколку постојат одредени сознанија за постапување на директорот согласно со одредбите од членот 93 на овој закон, училишниот одбор свикува седница на која се донесува заклучок во писмена форма кој се доставува до директорот.

Директорот има право во рок од седум дена од приемот да се изјасни за наводите во заклучокот.

Доколку училишниот одбор не го прифати изјаснувањето на директорот, свикува седница во рок од три дена и во присуство на претставник од Државниот просветен инспекторат врши интервјуирање на директорот. Претставникот од Државниот просветен инспекторат дава мислење за оправданоста на разрешувањето на директорот.

Доколку училишниот одбор оцени дека е неопходно доставува предлог за разрешување на директорот до градоначалникот.

Разрешениот директор во рок од 15 дена од денот на приемот на одлуката на градоначалникот има право на жалба по однос на спроведувањето на постапката за разрешување на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

Против одлуката на комисијата од ставот (5) на овој член разрешениот директор може да поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 93-в

(1) Градоначалникот, односно министерот, во рок од три дена од денот на разрешувањето на директорот, именува вршител на должноста на директор од редот на наставниците и стручните соработници во средното училиште.

(2) Вршителот на должноста на директор треба да ги исполнува условите за директор од членот 91 став (2) од овој закон, освен да има програма за работа за период од четири години.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, доколку никој од наставниците и стручните соработници во средното училиште не поседува уверение за положен испит за директор за средно училиште и/или нема меѓународно признат сертификат или уверение за познавање на англискиот јазик: ТОЕФЕЛ ИБТ (TOEFL IBT) - најмалку 30 бода, ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 3 бода, КЕТ (KET) (Cambridge English) – положен, АПТИС (APTIS) - најмалку ниво Б2 (B2) или сертификат, уверение или потврда со кое се потврдува познавањето на еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски или германски) на најмалку ниво Б2 (B2) од Европската референтна рамка за јазици, може да се именува и наставник, односно стручен соработник од редот на вработените во средното училиште, како вршител на должноста на директор.

(4) Градоначалникот, односно министерот најдоцна 30 дена пред истекот на рокот од став (6) на овој член, донесува одлука училишниот одбор да објави јавен оглас за избор на директор.

(5) Вршител на должноста на директор се именува и во случаи на предвремен престанок на мандатот на директорот.

(6) Вршителот на должноста на директор ги врши работите до именување на нов директор, но не подолго од шест месеци од денот на неговото именување.

Член 93-г

Државниот просветен инспекторат, по утврдувањето на потешките повреди во работењето согласно со членот 93 алинеи 2, 3, 4, 5 и 6 од овој закон, до директорот на јавното средно училиште доставува извештај со предлог на мерки, по кои директорот треба да постапи во рок од 30 дена од денот на добивањето на извештајот.

Доколку директорот на училиштето не постапи во рокот утврден од ставот 1 на овој член, државниот просветен инспектор доставува до училишниот одбор решение за извршување на предлогот на мерките. Рокот за извршување на решението е 30 дена од денот на неговото добивање.

Доколку училишниот одбор не постапи по решението за извршување на предлогот на мерките, Државниот просветен инспекторат го доставува решението до градоначалникот, а за државните средни училишта до министерот, и до основачот на јавното средно училиште.

Градоначалникот, односно министерот, во рок од 30 дена од денот на добивањето на решението за извршување на предлогот на мерките е должен да го разреши директорот на училиштето, а основачот училишниот одбор.

Доколку градоначалникот не го разреши директорот, а основачот училишниот одбор во рокот од ставот 4 на овој член, Министерството по право на надзор ги разрешува директорот и членовите на училишниот одбор на јавното средно училиште.

Министерството по право на надзор веднаш именува вршител на должноста директор од редот на вработените во училиштето, кој ги врши работите најдолго шест месеца и именува членови на училишниот одбор со мандат од најмногу една година.

Член 94

Избришан

Член 95

Стручни органи и тела во јавните училишта се:

- наставнички совет кој го сочинуваат наставниците и стручните соработници;
- советот на годината, односно советот на структурата кој го сочинуваат наставниците кои изведуваат настава и стручните соработници;
- совет на паралелката
- раководител на паралелка и
- стручни активи на наставници по одредени стручни области.

Член 96

Наставничкиот совет:

- дава мислења по предлогот на годишната програма за работа и го следи нејзиното извршување;
- го разгледува и утврдува успехот на учениците и работата на други стручни органи;
- го разгледува годишниот извештај за работа на наставниците и стручните соработници и Националниот извештај за работа на наставниците и стручните соработници и предлага соодветни мерки,
- дава предлози за напредување на наставниците и стручните соработници во училиштето,
- им одобрува на ученици завршување две години во една учебна година;
- го разгледува остварувањето на планот и програмата и презема мерки за нивно извршување;
- донесува одлуки по приговори на ученици за утврдени оценки;
- го разгледува извештајот за извршен стручен надзор, предлага соодветни мерки и
- врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на училиштето.

Член 97

(1) Средното училиште има статут.

(2) Со статутот особено се уредуваат: организацијата и вршењето на воспитно-образовната дејност, називот, седиштето, управувањето и раководењето, правата и обврските на учениците, правата и обврските на вработените и други прашања од значење за работа на осредното училиште.

(3) Статутот на средното училиште го донесува училишниот одбор.

(4) На статутот на средното училиште согласност дава Министерството.

Член 98

Во јавното средно училиште се формира совет на родители кој го сочинуваат претставници од родителите на учениците кои не се вработени во училиштето.

Советот на родители ја следи и дава мислење за остварување на воспитно-образовната работа.

Работата, бројот на членовите, начинот на избор и организацијата на советот на родители се утврдува со статутот на училиштето.

Х. ОБЛИЦИ НА УЧЕНИЧКО ОРГАНИЗИРАЊЕ И УЧЕСТВО

Член 98-а

(1) Во средните училишта, учениците се организираат во заедници на паралелка и ученички совет.

(2) Учениците имаат право на слободно организирање во ученички совет или во други облици во согласност со закон.

(3) Во работата на училишниот одбор, стручните органи и консултативни тела на средното училиште и во советот на родители, учествуваат претставници на учениците избрани од ученичкиот совет.

Член 98-б

(1) Заедницата на паралелка ја сочинуваат учениците од една иста паралелка и избираат претседателство.

(2) Претседателството на заедницата на паралелка е составено од претседател, заменик-претседател и секретар.

(3) Заедницата на паралелка ја претставува претседателот, кој има свој заменик.

(4) Мандатот на претседателот на заедница на паралелка, неговиот заменик и секретарот е една учебна година со право на уште еден последователен мандат.

(5) Изборот на претседателство на заедница на паралелка, неговите работи и задачи и предвремениот престанок на мандатот на претседател на заедница на паралелка, неговиот заменик и секретар се уредуваат со статутот на средното училиште.

Член 98-в

(1) Ученичкиот совет е облик на организирање на учениците на ниво на средно училиште, составен од претседател, потпретседател, генерален секретар и претседателите на заедниците на паралелки во средното училиште.

(2) Членовите на ученичкиот совет имаат мандат од една учебна година со право на уште еден последователен мандат.

(3) Ученичкиот совет работи на седници. Седниците се редовни и вонредни. Редовните седници се одржуваат најмалку еднаш месечно, освен во месеците кога учениците се на распуст.

(4) Конститутивната седница на ученичкиот совет се одржува во последната работна недела во месец септември. Датумот на одржување на конститутивната седница се определува со годишната програма за работа.

(5) Со конститутивната седница на ученичкиот совет претседава највозрасниот претседател на заедница на паралелка до изборот на претседателството на ученичкиот совет.

(6) Со ученичкиот совет раководи претседател, а во случаи на негова спреченост потпретседател. Во средните училишта во кои се реализира настава на повеќе наставни јазици, претседателот и потпретседателот на ученичкиот совет се ученици од различни заедници.

(7) Ученичкиот совет избира и разрешува двајца свои претставници во училишниот одбор на средното училиште.

(8) Работата, организацијата, надлежностите на ученичкиот совет, изборот на претседател, потпретседател и генерален секретар на ученичкиот совет, телата и комисиите на ученичкиот совет и нивните работи и задачи се уредуваат со деловник

за работа на ученичкиот совет.

(9) Ученичкиот совет секоја година, најдоцна до 20 јуни, до училиштето доставува програма за работа која е составен дел на годишната програма за работа на средното училиште.

(10) Во средното училиште се избира ученички правобранител, кој се грижи за заштита и унапредување на правата на учениците во средното училиште и ги застапува учениците пред стручните органи и консултативните тела на училиштето.

(11) Критериумите за избор на ученичкиот правобранител се уредуваат со статутот на средното училиште.

(12) Ученичкиот правобранител се избира со мнозинство гласови од редовните ученици во средното училиште, по пат на тајно гласање.

(13) Ученичкиот правобранител се избира со мандат од две години, односно додека има статус на редовен ученик.

(14) Ученичкиот правобранител посетува обука за човекови права и заштита од дискриминација, организирана од Државната комисија за спречување и заштита од дискриминација и Народниот правобранител.

Член 98-г

(1) Во работата на ученичкиот совет, на предлог на наставниците и стручните соработници учествуваат двајца претставници од редот на наставниците и еден претставник од редот на стручните соработници, избрани од наставничкиот совет на средното училиште.

(2) Мандатот на наставниците и стручните соработници е една учебна година.

(3) Наставниците и стручните соработници - членови за ученичкиот совет учествуваат во работата на ученичкиот совет, без право на глас.

Член 98-д

(1) Претставниците на паралелките избираат координатор по учебна година, со мандат од една година, со право на уште еден последователен избор. Изборот го организира и спроведува генералниот секретар на ученичкиот совет.

(2) За координатор на учебна година може да се пријави секој претседател на

паралелка од истата учебна година. Изборот на координатор на учебна година го вршат претседателите на паралелките од истата учебна година со тајно гласање. За координатор на учебна година е избран кандидатот кој добил најголем број гласови од претседателите на паралелките.

Член 98-ѓ

(1) Во ученичкиот совет се основаат Координативно тело на ученичкиот совет и Комисија за доверба и соработка.

(2) Работата и надлежностите на Координативното тело на ученичкиот совет и на Комисијата за доверба и соработка, се уредува со статутот на средното училиште.

Член 98-е

(1) На огласната табла на средното училиште и на неговата интернет страница, задолжително се објавуваат следниве информации во врска со ученичкото организирање:

- ден и час на одржување на избори за претседател на заедница на паралелка,
- ден и час на одржување на седници на ученички совет,
- име и презиме на претседател на заедница на паралелка, координатори на учебни години и претставник во училишниот одбор, стручните органи и консултативни тела,
- одлуките донесени од страна на ученичкиот совет и
- други информации согласно овој закон, статутот на средното училиште и правилникот за работа на заедници на паралелки и ученичкиот совет.

(2) Информациите од ставот (1) алинеја 3 на овој член, се објавуваат на огласната табла на средното училиште и на неговата интернет страница, во текот на целата учебна година.

(3) Информациите од ставот (1) на овој член, пред конституирањето на ученичкиот совет ги објавува секретарот на средното училиште, а по конституирањето на ученичкиот совет, генералниот секретар на ученичкиот совет.

Член 98-ж

(1) Средства за реализација на активности на ученичкото организирање може да се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, буџетите на општините, на градот Скопје и од донации, легати и подароци, а се користат наменски.

(2) При креирање на финансискиот план на средното училиште, може да се земе предвид предлогот на ученичкиот совет, при што се предвидуваат средства за

реализација на активности на ученичкиот совет.

(3) Средните училишта го следат наменското трошење на средствата кои ги доделуваат за ученичко организирање.

X. УЧЕНИЧКИ ДОМОВИ

Член 99

Избришан

Член 100

Избришан

XI. ФИНАНСИРАЊЕ НА ЈАВНОТО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 101

Средствата за финансирање на јавното средно образование се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија, на начин и по постапка утврдени со Законот за буџетите на Република Северна Македонија, Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија и Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

Средствата од ставот 1 на овој член се распределуваат на општините по пат на блок дотации и наменски дотации согласно со Уредбата за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотациите и Уредбата за методологијата за распределба на капиталните и наменските дотации утврдени во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

Општината средствата од ставот 2 на овој член ги распределува на средните училишта на својата територија за обезбедување на реализација на воспитно-образовниот процес, во согласност со утврдените стандарди и нормативи.

Со уредбите од ставот 2 на овој член се уредува распределбата на средствата од блок дотацијата и од наменската дотација која се врши врз основа на формула и согласно со фазите за фискалната децентрализација утврдени во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.

Формулата од ставот 4 на овој член за распределба на средствата се изведува основно од бројот на учениците во средните училишта на своето подрачје.

Врз изведувањето на формулата можат да имаат влијание и следниве објективни фактори: возраста на учениците, планот и програмите кои се реализираат во училиштето, типот на училишниот објект, локацијата на училиштето и друго.

Член 101-а

Општината може да ја дополни добиената блок дотација, односно наменска дотација за образование со средства од сопствени извори, освен за платите на вработените во училиштата.

Член 101-б

Податоци од годишниот финансиски план и од завршната сметка на јавните средни училишта, општината објавува во своето службено гласило. Министерството утврдува кои податоци ќе бидат објавени.

Член 102

(1) Министерството за средствата за финансирање на јавното средно образование донесува финансиски план и програми и годишна пресметка.

(2) Министерството утврдува мерила за распоредување на средствата за државните средни училишта.

(3) Министерството го контролира наменското користење на средствата кои се распределуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 103

Јавните училишта, односно установите за образование на возрасни можат да стекнуваат средства од давање образовни услуги на граѓани кои не се утврдени како потреби и интереси на државата и за кои таа не обезбедува средства.

Член 104

Јавните училишта можат да стекнуваат средства и од:

- партиципација на корисниците на услуги;
- продажба на производи и услуги кои се резултат на вршење на основна дејност;
- трговските друштва, јавните претпријатија, установи и органи на државна управа во кои се остварува практична обука за учениците
- проекти одобрени од министерот
- камати и дивиденди на пласирани средства;

- легати, подароци, завештанија и
- други извори.

Средствата од став 1 на овој член ќе бидат наменети за унапредување, осовременување и развој на дејноста во јавните училишта за што се поднесува извештај до Министерството, односно до надлежниот орган на единицата на локалната самоуправа.

Начинот за стекнување и распределба на средствата од ставот 1 алинеите 1, 2 и 3 на овој член ги уредува министерот, на предлог на Бирото и Центарот за стручно образование и обука.

Начинот на распределба на средствата за проектите од став 1 алинеја 4 на овој член поблиску го пропишува министерот.

(5) Средствата кои јавното средно училиште ги собира од родителите, односно старателите на учениците по основа на фотографирање на ученици, обезбедување на училишни униформи, обезбедување во и на средното училиште, списанија и стручна литература и слично, се користат строго наменски од средното училиште, на начин кој го утврдува министерот.

XII. НАДЗОР

Член 105

Надзор над законитоста на работата на средните училишта врши Министерството.

Член 106

Кога Министерството ќе смета дека статутот или друг акт на средното училиште не е во согласност со Уставот и закон има право да го запре од извршување актот до донесување на одлука на Уставниот суд на Република Северна Македонија.

Ако Министерството во вршење на правото на надзор на законитоста на работата, утврди дека средното училиште издало свидетелство, и додаток на свидетелство, диплома, уверение за стручна, односно работна способност спротивно на одредбите на законот донесува решение за нивно поништување што се објавува во средствата за јавно информирање и поднесува пријава до органот за кривично гонење.

Член 107

Стручен надзор во средното училиште врши Биро за развој на образованието на начин утврден со закон.

Средното училиште е должно да овозможи непречено вршење на стручниот надзор и увид во педагошката документација што се води во средното училиште.

Член 108

(1) За извршување на законите и другите прописи од областа на средното образование во средните училишта се врши инспекциски надзор.

(2) Инспекциски надзор врши Државниот просветен инспекторат и овластени инспектори на општината, односно Градот Скопје на начин утврден со закон.

(3) Државниот просветен инспекторат врши и надзор над квалитетот на воспитно-образовниот процес во средните училишта.

Член 108-а

При вршењето на надзорот над работата на органите на општината и Градот Скопје, Министерството ги врши следниве работи:

- ја следи законитоста на работата на органите на општината и Градот Скопје, презема мерки и активности и поднесува иницијативи за остварување на надлежностите на општината во согласност со овој закон;
- оценува дали органите на општината и Градот Скопје обезбедуваат надлежностите на општината да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон;
- им укажува на органите на општината и Градот Скопје на пречекорувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон и друг пропис и им предлага соодветни мерки за надминување на таквата состојба;
- укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општината и Градот Скопје кои би можеле да го оневозможат вршењето на работите од областа на средното образование од локално значење;
- дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општината и Градот Скопје во рамките на овој закон на барање на органите на општината;
- го следи навременото донесување на прописите на општината и Градот Скопје предвидени со овој закон;
- ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот ги донесува во решавањето на поединечните права, обврски и интереси на физичките и правните лица и презема мерки во согласност со овој закон;
- дава мислење и стручна помош по предлог прописите на општината и Градот Скопје предвидени со овој закон, на барање на органите на општината, односно Градот

Скопје;

- го следи остварувањето на јавноста на работата на органите на општината и Градот Скопје, во остварувањето на нивните надлежности утврдени со закон, а особено од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните;

- го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општините и

- навремено ги известува органите на општината и Градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршењето на надзорот.

За преземените мерки и активности од алинеите 6 и 7, Министерството го информира Министерството за локална самоуправа.

Член 108-б

Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општината и Градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите кои со закон се утврдени како нивна надлежност и за чие извршување се одговорни општината и Градот Скопје, по сила на овој закон им се одзема вршењето на соодветната надлежност.

Вршењето на одземените работи го презема Министерството, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

Министерството вршењето на работите од надлежност на општината и Градот Скопје ги врши во име и за сметка на општината, односно Градот Скопје.

За одземањето на работите од ставот 1 на овој член се известува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

XIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 109

(1) Глоба во износ од 600 до 800 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на родителот, односно старателот на малолетниот ученик ако ученикот не е запишан во средно училиште или нередовно го посетува училиштето (член 3 став (1) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 100 до 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на директорот на средното училиште, ако:

- се внесени погрешни податоци во интегрираната база на податоци (член 9-а од овој закон),
- за време на користење на годишен одмор на директорот, боледување, како и во други оправдани случаи на отсуство, не определи лице од редот на вработените во училиштето кое го заменува (член 92 алинеја 8 од овој закон) и
- не се истакне распоред за дополнителна и додатна настава за секој наставен предмет, на видно место во училиштето и истиот не го достави до Државниот просветен инспекторат (член 51-б став (1) од овој закон).

(3) Глоба во износ од 301 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на директорот на средното училиште, ако:

- дозволи да се запише ученик преку бројот утврден во конкурсот за запишување (член 42 од овој закон),
- се води и издава педагошката документација спротивно на членовите 73 и 74 од овој закон и
- дозволи исплаќање на средства кои не се утврдени во годишниот финансиски план на училиштето (член 93 став (1) алинеја 5 од овој закон).

(4) Глоба во износ од 100 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на наставникот во средното училиште за дејствието од ставот (3) алинеја 3 на овој член.

(5) Глоба во износ од 80 до 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот за прекршок, ако не се јави во утврдениот термин за советување по втората упатена покана (член 58-а став (2) од овој закон).

(6) Глоба во износ од 101 до 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на родителот, односно на старателот за прекршок, ако не се јави во утврдениот термин за советување по третата упатена покана (член 58-а став (2) од овој закон).

Член 109-а

(1) Глоба во износ од 300 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на директорот на средното училиште, ако:

- дозволи организирање и дејствување на политички партии и верски организации во средното училиште и изведува верско образование и се истакнат партиски и верски обележја (член 7 од овој закон),
- се користи печат со несоодветна содржина за заверка на јавните исправи (член 8 од овој закон),
- започне со вршење на дејноста пред донесувањето на решение за исполнетоста на условите за почеток со работа и вршење на дејноста (член 19 од овој закон),
- се реализира план и програма што не е донесена од Министерство за образование и

наука (член 22 од овој закон),

- не се оствари годишниот фонд на часови утврден со планови и програми (член 24 од овој закон),

- не е донесена годишна програма за работа (член 29 од овој закон),

- не е донесена развојна програма на училиштето (член 29-а став (2) од овој закон),

- телесно казни ученик, односно психички го малтретира (член 51 од овој закон),

- не се спроведе самоевалуација на училиштето (член 64-б став (1) од овој закон),

- не се води е-дневник врз неделна основа во средното училиште (член 74 став (4) од овој закон) и

- по извршената вонредна интегрална евалуација не се отстранети причините за нарушувањето на воспитно-образовниот процес (член 89-б став (1) од овој закон).

(2) Глоба во износ од 150 до 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на наставникот во средното училиште за дејствијата од ставот (1) алинеи 1, 5, 8 и 10 на овој член.

(3) На средното училиште за дејствијата од ставот (1) алинеја 3 на овој член, покрај предвидената глоба задолжително ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење на дејност во времетраење од најмногу три години, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

(4) На директорот на средното училиште за дејствијата од ставот (1) алинеја 3 на овој член, покрај предвидената глоба задолжително ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење на професија во времетраење од најмногу една година, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

Член 109-б

(1) Глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако започне со работа спротивно на одредбите од членовите 11, 13 и 13-а од овој закон.

(2) Глоба во износ од 3000 до 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице во правното лице.

(3) Глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице ако започне со работа спротивно на одредбите од членовите 11, 13 и 13-а на овој закон.

(4) На правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член, покрај предвидената глоба задолжително ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење на дејност во времетраење од најмногу три години, сметајќи од денот на

правосилноста на одлуката.

(5) На физичкото лице и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставовите (2) и (3) на овој член, покрај предвидената глоба задолжително ќе му се изрече и прекршочна санкција привремена забрана за вршење на професија во времетраење од најмногу една година, сметајќи од денот на правосилноста на одлуката.

Член 109-в

(1) За прекршоците утврдени со овој закон прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува надлежен суд.

(2) Одмерувањето на висината на глобата за правно лице се врши согласно Законот за прекршоците.

(3) За прекршоците утврдени во членовите 109, 109-а и 109-б од овој закон, државниот просветен инспектор должен е на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог, согласно Законот за прекршоци.

(4) Доколку сторителот го прими прекршочниот платен налог, истиот треба да го потпише. Примањето на прекршочниот платен налог од сторителот на прекршокот се забележува во записник.

(5) Во записникот од став (4) на овој член се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

(6) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и прекршочниот платен налог ги потпишува директорот на основното училиште или од него овластено лице.

(7) Државниот просветен инспектор е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот од покренатите постапки.

(8) Во евиденцијата од ставот (7) на овој член се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(9) Личните податоци од ставот (8) на овој член се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата.

(10) Министерот за образование и наука ги пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог.

Член 109-г

Избришан

Член 109-д

Средствата од глобите изречени од страна на државните просветни инспектори се приход на Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 110

Избришан

Член 110-а

Избришан

XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 111

Постојните јавни средни училишта на територијата на Република Македонија продолжуваат со работа како општински училишта, односно училишта на градот Скопје, согласно со одредбите на овој закон, од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори (“Службен весник на Република Македонија” број 46/96,12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004), освен следниве училишта: Државното училиште за применета уметност “Лазар Личеноски” Скопје, Државното училиште за физичка култура “Методија Митевски Брицо” Скопје, Музичко-балетскиот училишен центар “Илија Николовски Луј” Скопје, Училишниот центар за музичко образование Штип, Училишниот центар за музичко образование Битола, Државно музичко училиште “Тодор Скаловски - Тетоец” – Тетово, Центарот за рехабилитација и образование “Партенија Зографски” Скопје, Центар за средно образование “Св. Наум Охридски” Скопје, Државното училиште за деца и младинци со оштетен вид “Димитар Влахов” Скопје и Центарот за специјално средно образование “Искра” Штип, кои продолжуваат со работа како државни средни училишта.

Член 112

Основачките права и обврски спрема средните училишта од членот 111 на овој закон ги преземаат општините, односно градот Скопје за училиштата на своето подрачје, од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори ("Службен весник на Република Македонија" број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).

Сопственоста на училишните објекти и имотот на средните училишта од ставот 1 на овој член, со одлука на Владата на Република Македонија ги презема општината, односно градот Скопје за училиштата на своето подрачје, од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори ("Службен весник на Република Македонија" број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).

Член 113

Јавните училишта во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе ја усогласат својата организација, работа, статутите и други општи акти со одредбите на овој закон.

Член 114

Одредбите од членовите 33 став 3, 35, 37, 38 ставови 1, 2 и 3 и 39 став 2 на овој закон, кои се однесуваат на државната матура, училишната матура и завршниот испит ќе се применуваат од учебната 2007/2008 година.

Член 115

Учениците кои гимназиското образование, тригодишното и четиригодишното стручно образование го завршуваат според плановите и програмите што се донесени пред влегување во сила на овој закон, полагаат завршен испит според одредбите на Правилникот за содржината и организацијата на завршниот испит во средното образование ("Службен весник на Република Македонија" број 15/92 и 18/93).

Член 116

Нострификација, односно еквиваленција на свидетелство извршено во републиките и автономните покраини на поранешната Социјалистичка Федеративна Република

Југославија до 1 септември 1991 година, има иста вредност на територијата на Република Македонија.

Свидетелствата на лицата кои го стекнале образованието во поранешните републики, односно држави на Социјалистичка Федеративна Република Југославија до 1 септември 1995 година се признаваат без спроведување постапка за нострификација.

Член 117

Одредбите од член 72 на овој закон се применуваат и за наставниците кои засновале работен однос пред влегување во сила на овој закон.

Член 118

Директорите на средните училишта од член 91 на овој закон, именувани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на времето за кое се именувани.

Член 119

Министерот во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон, ќе ги донесе прописите предвидени со овој закон.

Член 120

Министерството во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон ги донесува програмите за стручен испит од член 67 од овој закон.

Член 121

До донесувањето на поблиски прописи предвидени со овој закон, се применуваат прописите што биле во примена пред влегувањето во сила на овој закон, по однос на средното образование, доколку не се во несогласност со овој закон.

Член 122

Наставниците кои според рокот утврден во член 147 од Законот за насоченото образование ("Службен весник на СРМ" број 16/85), не се здобиле во утврдениот рок со педагошко-психолошка и методска подготовка, се должни да се здобијат со истата во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон, во спротивно им престанува работниот однос.

Обврската од став 1 на овој член не се однесува за наставниците кои имаат најмалку 15 години работно искуство како наставници.

Член 123

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од Законот за насоченото образование ("Службен весник на СРМ" број 16/85, 2/86, 29/86, 7/88, 18/89, 29/89, 12/90, 11/91, 40/91 и 14/95), што се однесуваат на средното образование.

Член 124

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на неговото објавување во "Службен весник на Република Македонија".

ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНИ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И/ИЛИ ДОПОЛНУВАЊЕ

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/2002):

Член 29

Подзаконските акти предвидени со овој закон министерот ќе ги донесе во рок од шест месеца од денот на неговото влегување во сила.

Член 30

Одредбите од членот 7 на овој закон што се однесуваат на матурата, ќе се применуваат од денот на влегувањето во сила на актот со кој се пропишува програмата за полагање и начинот на полагање на матурата.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2004):

Член 57

Постојните директори се должни во рок од една година од почетокот на примената на членот 42 од овој закон да положат испит за директор.

Доколку постојните директори не го положат испитот за директор во рокот утврден во ставот 1 на овој член, им престанува мандатот на директор.

Член 58

Поблиските прописи предвидени со овој закон, министерот ќе ги донесе во рок од една година од денот на неговото влегување во сила.

Програмата за полагање на испит за директор, посебниот акт за постапката и начинот на полагањето на испитот за директор, како и формата и содржината на

уверението предвидени во членот 42 од овој закон, министерот ќе ги донесе во рок од шест месеца по влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2004):

Член 59

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а членовите 1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13 став 1, 15, 17, 31, 39, 40, 41, 42, 43 став 3, 44, 47, 48, 49, 50 и 51 од овој закон ќе се применуваат од денот на конституирањето на советите на општините и на градот Скопје и изборот на градоначалниците на општините и градоначалникот на градот Скопје по спроведувањето на првите наредни локални избори согласно со Законот за локалните избори (“Службен весник на Република Македонија” број 46/96, 12/2003, 35/2004, 52/2004 и 60/2004).

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2005):

Член 7

До добивањето на акредитација на установите од членот 91 став 9 на овој закон, подготовката на кандидатите за полагање на испит за директор ќе ја вршат субјекти определени од Министерството, избрани врз основа на јавен оглас, а согласно со потпишаниот Меморандум за соработка меѓу Министерството за образование и наука и United States Agency for International Development.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2005):

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 30 септември 2006 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2006):

Член 15

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а одредбите од членот 8 на овој закон ќе се применуваат од 1 јануари 2007 година.

Законот за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 30/2007):

Член 2

Одредбите од овој закон кои се однесуваат на средното стручно образование продолжуваат да се применуваат до започнувањето со примената на Законот за

стручно образование и обука (“Службен весник на Република Македонија” број 71/2006).

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/2007):

Член 6

Одредбата од членот 1 на овој закон, која се однесува на задолжителното и бесплатно средно образование, ќе започне да се применува од генерацијата која ќе се запише во средното образование во учебната 2008/2009 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 81/2008):

Член 3

Одредбата од членот 2 на овој Закон (со која се бришат ставовите 2 и 3 од член 45 со кои е предвидено дека „постигнувањата на учениците по задолжителните изборни програми во гимназиското образование и задолжителните активности во стручното образование се следат и вреднуваат согласно со наставните програми, за постигнувањата на учениците од став 3 на овој член мислење дава наставникот кој ја реализира програмата и дека мислењето се заведува во соодветна педагошка документација и не влијае на општиот успех на ученикот) ќе се применува за учениците кои ќе се запишат во прва година на средното образование од учебната 2007/2008 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/2008):

Член 4

Стандардизираниите тестови од членот 45 став 3 на овој закон кои ги изготвуваат Бирото за развој на образованието и Центарот за стручно образование и обука, продолжува да ги изготвува Државниот испитен центар, со денот на неговото основање.

Член 5

Прописот за начинот на организирање и спроведувањето на проверување на постигањето на успехот на учениците, како и начинот на утврдување на завршните оценки на ученикот, министерот ќе го донесе најдоцна до 31 декември 2008 година.

Закон за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 71/2006):

Член 45

Одредбите од Законот за средното образование (“Службен весник на Република Македонија” број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005 и 35/2006) кои се однесуваат на средното стручно образование престануваат да важат со денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 33/2010, 156/2010 и 6/2012):

Член 25

Подзаконските акти предвидени со овој закон министерот ќе ги донесе во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 26

Одредбите од овој законот кои се однесуваат на екстерното проверување на напредокот и постигањето на успехот на учениците во средното образование ќе се применуваат од учебната 2012/2013 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 116/2010):

Член 10

Подзаконскиот акт предвиден во членот 69-а ќе се донесе во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Подзаконските акти предвидени во членот 108 ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2011):

Член 12

Подзаконските акти предвидени во овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2011 и 6/2012):

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членовите 2, 3 и 8 од овој закон кои ќе се применуваат од 1 септември 2011 година, одредбата од членот 4 од овој закон која ќе се применува од 1 јануари 2012 година и одредбите од членовите 5, 6 и 7 од овој закон кои ќе се применуваат од 1 јануари 2013 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 51/2011):

Член 6

Одредбите од членовите 3 и 4 на овој закон со кој се менува членот 85 став (4) и одредбите од членот 5 на овој закон ќе започнат да се применуваат со започнувањето на примената на Законот за основање на Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 100/2012):

Член 14

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 15 став (1)

Спроведувањето на екстерното проверување на постигањата на успехот на учениците во средното образование, на начин и под услови утврдени со овој закон ќе започне да се применува од 1 мај 2013 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 100/2012):

Член 15 став (2)

Одредбите од членот 11 од овој закон ќе се применуваат од 1 септември 2016 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2013):

Член 14

Одредбата од членот 10 од овој закон која се однесува на членот 91 став (10) ќе започне да се применува од 1 септември 2013 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 41/2014):

Член 8

Директорот на средното училиште избран до денот на отпочнувањето со примена на членовите 4 и 5 став (1) од овој закон продолжува да ја врши функцијата до истекот на мандатот за кој е избран.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 41/2014 и 10/2015):

Член 10

Одредбите на членот 2 од овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето со примената на Законот за вработените во јавниот сектор („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14) и Законот за административните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14).

Одредбите на членовите 4 и 5 став 1 од овој закон ќе започнат да се применуваат по една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен одредбите од членот 5 став 1 од овој закон кои се однесуваат на условот за познавање на странски јазик кои ќе започнат да се применуваат по три години од денот на влегувањето во сила на овој закон а одредбите кои се однесуваат на условот за положен психолошки тест и тест за интегритет кои ќе започнат да се применуваат од 1 февруари 2016 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 116/2014):

Член 5

Извештајот со резултати од спроведеното екстерно проверување на постигањата на успехот на учениците за учебната 2012/2013 година, Државниот испитен центар ќе го објави на веб страницата на Државниот испитен центар и на Министерството во рок од десет дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 6

Решенијата за зголемување, односно за намалување на платите на наставниците согласно извештајот со резултати од спроведеното екстерно проверување на постигањата на успехот на учениците за учебната 2013/2014 година ќе се донесат согласно одредбите од член 2 на овој закон со кои се врши изменување на член 70-а став (15) на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/2014 и 10/2015):

Член 6

Решенијата за зголемување, односно за намалување на платите на наставниците согласно објавениот извештај со резултати од спроведеното екстерно проверување на постигањата на успехот на учениците за учебната 2013/2014 година ќе се донесат согласно одредбите од член 4 од овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/2014):

Член 7

Одредбата од член 2 од овој закон со која се додава нов член 31 ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2016 година.

Член 9

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/2015):

Член 4

Подзаконскиот акт предвиден со овој закон ќе се донесе во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2015):

Член 9

На наставниците кај кои има најмали, односно најголеми отстапувања во добиените показатели согласно со доставениот извештај со резултати од спроведеното екстерно

проверување на постигањата на успехот на учениците за учебната 2013/2014 година, нема да им се зголеми, односно намали платата согласно со одредбите од членот 70-а од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ број 92/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14 и 10/15).

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2015):

Член 11

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/2015):

Член 7

Подзаконскиот акт утврден со овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 145/2015):

Член 9

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 30/2016):

Член 24

Започнатите постапки до денот на отпочнување на примената на овој закон ќе завршат согласно законот по кој биле започнати.

Член 25

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 30/2016):

Член 26

Одредбите од членовите 1, 2 и 3, член 4 со кој во член 34 се додаваат ставовите (8), (9), (10) и (11), членовите 9, 10, 13 со кој во член 68 се менува став (10) членовите 15, 17, 18, 20, 21 и 23 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат со отпочнувањето на примената на Законот за општата управна постапка, согласно член 141 од Законот за општата управна постапка („Службен весник на Република Македонија“ број 124/15).

Член 27

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 127/2016):

Член 13

Одредбите од членовите 5, 6, 7, 8, 9 и 12 од овој закон ќе започнат да се применуваат од учебната 2016/2017 година.

Член 15

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2017):

Член 17

За започнатите постапки пред влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат одредбите од овој закон, освен за учениците во завршната година на средното образование од учебната 2016/2017 година.

Член 18

Реално направените трошоци на надворешните учесници во постапката за екстерно тестирање за учебната 2016/2017 година, Државниот испитен центар ќе ги исплати во рок од 30 дена од влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/2017):

Член 20

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2018):

Член 2

Одредбите од членот 91 став (2) од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ број 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17) и одредбите од членот 1 од овој закон, кои се однесуваат на условот за поседување меѓународно признат сертификат или уверение за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години нема да се применуваат од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2018):

Член 3

Директорот кој е избран во периодот од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година, е должен да го исполни условот за познавање на странски јазик најдоцна во рок од една година од денот на неговиот избор.

На директорот кој нема да го исполни условот за познавање на странски јазик во рокот утврден во ставот 1 на овој член му престанува мандатот.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/2020):

Член 8

Подзаконскиот акт предвиден во членот 25 став 1 од овој закон Владата ќе го донесе во рок од седум дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/2020):

Член 9

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 78/2025):

Член 50

(1) Со денот на влегувањето во сила на овој закон, постојните средни училишта продолжуваат со работа согласно овој закон и го задржуваат стекнатиот статус кој го имале до денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, Државното училиште за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ - Скопје, Државниот училишен центар за образование и рехабилитација „Партенија Зографски“ - Скопје, Државното средно училиште за рехабилитација и образование „Св. Наум Охридски“ - Скопје и Државното средно училиште за образование и рехабилитација „ИСКРА“ - Штип, продолжуваат со работа како државни средни училишта со ресурсен центар, од учебната 2025/2026 година.

Член 51

Директорите на средните училишта избрани до денот на влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ја вршат својата функција до истекот на времето за кое се избрани.

Член 52

Советот на општината определува во кое средно училиште ќе се формира центар за поддршка за учење на учениците со попреченост од член 1 од овој закон, со кој се додава нов член 3-г став (14), во рок од една година од денот на влегувањето во сила на

овој закон.

Член 53

(1) Подзаконските акти предвидени со овој закон, ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Концепциите за гимназиско образование, а стручно образование и за уметничко образование од член 4 од овој закон со кој се менува членот 21, ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 54

Постапките за избор на директор на средно училиште кои се започнати до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се завршат согласно со Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија” број 44/1995, 16/1996, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 41/2001, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 18/2003, 67/2004, 51/2005, 55/2005, 113/2005, 3/2006, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 88/2009, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 229/20 и 269/23).

Член 56

Во Државното училиште за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид „Димитар Влахов“ – Скопје, по денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе продолжи да се реализира основно образование за ученици со оштетен вид.

Член 57

Одредбите од Законот за средното образование со кои се одредува својство на правно лице на средно училиште, органите на управување, раководење и стручните органи на јавно средно училиште, како и одредбите кои се однесуваат на запишување на ученици во средните училишта, нема да се применуваат при основање на државно средно полициско училиште и истите се уредуваат со посебен закон.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 78/2025):

Член 55

(1) Одредбите од членовите 17 и 18 од овој закон, со кој се менуваат членовите 37 и 38, за полагањето на испитите од државна стручна матура, државна уметничка матура, училишна гимназиска матура, училишна стручна матура, училишна уметничка матура, завршен испит и меѓународна матура, ќе отпочнат да се применуваат од учебната 2025/2026 година, а за полагањето на испитите од државна матура, ќе отпочнат да се применуваат од учебната 2028/2029 година.

(2) Одредбата од членот 4 од овој закон, со која се менува членот 21, ставот (5) ќе отпочне да се применува за наставните програми кои ќе се донесат по денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Одредбата од членот 25 од овој закон, со која се менува членот 48-б, ставот (1) ќе отпочне да се применува сукцесивно од учебната 2025/2026 за генерацијата на

ученици кои се запишуваат во прва година во средното образование и ќе се применува сукцесивно секоја наредна учебна година.

Закон за изменување и дополнување на Законот за средното образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 132/2025):

Член 8

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.